

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - "Ἔτος ΛΣΤ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2177	Κυριακὴ τῶν Βαΐων (Ἰω. 12,1-18) 21 Ἀπριλίου 2019 πρωί	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

« Ὡσαννά... »

«Ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος...» (Ἰω. 12,13. Ψαλμ. 117,26)

Σήμερα, ἀγαπητοί μου, εἶνε Κυριακὴ τῶν Βαΐων. Σὰν σήμερα στὰ Ἱεροσόλυμα ἔγινε κάτι πρωτοφανές, ποὺ δὲν εἶχε συμβῆ ἄλλοτε στὴν ἱστορία τοῦ Ἰσραὴλ, οὔτε στὴν ἐποχὴ Δαυῖδ καὶ Σολομῶντος. Μόλις ἀκούστηκε «ὅτι **ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα**» (Ἰω. 12,12), ἡ πόλις ἀδειασε· ἄντρες γυναῖκες παιδιά, μιὰ ἀνθρωποθάλασσα, βγήκε νὰ τὸν **ὑποδεχθῆ ὡς βασιλέα!**

Μὰ ποιός εἶν' αὐτός; Δὲν ἔχει καμμιά ὁμοιότητα μὲ τοὺς βασιλεῖς τοῦ κόσμου· δὲν ἔρχεται πάνω σὲ πολεμικὸ ἄρμα ἢ σὲ ἄλογο, δὲν συνοδεύεται ἀπὸ στρατεύματα, δὲν σαλπίζουν σάλπιγγες, δὲν χτυποῦν τύμπανα. Χωρὶς βία, αὐθόρμητα, χωρὶς προετοιμασία, ἡ πόλις τὸν ὑποδέχεται ὡς βασιλέα της. Ποιόν; Ἐναν, ποὺ δὲν εἶχε δραχμὴ στὶς τσέπες του, ποὺ ὄχι σπίτια καὶ παλάτια ἀλλὰ δὲν εἶχε ποῦ νὰ γείρη τὸ κεφάλι του. Οἱ ἀλεποῦδες καὶ τὰ κοράκια ἔχουν φωλιές, εἶπε ὁ ἴδιος, «ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει» (Ματθ. 8,20)· πρᾶος καὶ ταπεινός, κάθησε σὰν ἀπλὸς χωρικὸς πάνω σὲ ἕναν «**πῶλον ὄνου**» (Ἰω. 12,15. Ζαχ. 9,9), σ' ἕνα γαϊδουράκι.

Ὁ λαὸς ὅμως τὸν ὑποδέχθηκε, γιατί διαισθάνθηκε ὅτι κάτω ἀπὸ τὸ ταπεινὸ σχῆμα τοῦ Ἰησοῦ κρύβεται μία δύναμις ἀνώτερη ἀπ' ὅλες τὶς δυνάμεις τοῦ κόσμου, ἀπὸ ξίφη καὶ ὄπλα, **δύναμις πνευματικῆ, θεϊκῆ.** Γιατί; Διότι χθὲς ὁ Χριστὸς πῆγε στὰ μνήματα καὶ τί ἔγινε!...

Κάτι ἀφάνταστο. Ἄς μὴν πιστεύουν οἱ ἄπιστοι, δικαίωμά τους, ἐμεῖς πιστεύουμε· ὅποιος δὲν πιστεύει, ἄς μὴν ἔρχεται στὴν ἐκκλησία. Στὴν θεία Λειτουργία ἀκοῦμε· «**ὑπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καὶ τῶν μετὰ πίστεως... εἰσιόντων (=εἰσερχομένων) ἐν αὐτῷ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν**» (εἰρηνικά). **Εἶνε ζήτημα πίστεως** αὐτά.

Λοιπὸν ὁ Χριστὸς πῆγε χθὲς στὸ μνήμα τοῦ τεταρταίου Λαζάρου· καὶ μὲ ὄση εὐκολία ἢ μάνα ξυπνάει τὸ παιδάκι της στὴν κούνια, ἢ μὲ

ὄση εὐκολία ὁ νεκὸς γυρίζει τὸ διακόπτη κι ἀνάβει ὁ πολυέλεος τῆς ἐκκλησίας, μὲ τόση ὁ Χριστὸς εἶπε «**Λάζαρε, δεῦρο ἔξω**» (Ἰω. 11,43)· **κι ὁ Λάζαρος ἀναστήθηκε** καὶ βγήκε ἔξω!

Τὸ θαῦμα αὐτό, χωρὶς ἀσυρμάτους καὶ τηλέφωνα, ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, διαδόθηκε ἀστραπιαίως. Γι' αὐτὸ ὀλόκληρη ἡ πόλις, ἕνα ἑκατομμύριο λαός, ἀδειασαν τὰ σπίτια, γέμισαν τοὺς δρόμους, βγήκαν ἔξω, καὶ ἀλλόφρονες ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ χαιρετοῦσαν τὸν Βασιλέα, ἐκεῖνον ποὺ νίκησε τὸ χάρο, **νίκησε τὸ θάνατο.**

Καὶ **πῶς τὸν ὑποδέχτηκαν;** Τὸ λέει τὸ εὐαγγέλιο. Ἄλλοι σκαρφάλωναν στὰ δέντρα κ' ἔκοβαν κλαδιὰ ἀπὸ ἐλιές καὶ φοινικές, ἄλλοι ἔβγαζαν τὰ ροῦχα τους καὶ τὰ ἔστρωναν καταγῆς σὰν χαλὶ γιὰ νὰ περάσῃ ὁ Χριστὸς, κι ὅλοι μαζί φώναζαν «**Ὡσαννά...**». Τί σημαίνει τὸ «**Ὡσαννά**»; Εἶνε ἐβραϊκὴ λέξις. Σημαίνει «**Δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεός**»· «**δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεός**» γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ μέρα, ποὺ μᾶς θυμήθηκε καὶ ἔστειλε στὸν Ἰσραὴλ αὐτὸ τὸ μεγάλο βασιλιά· «**εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ**» (Ἰω. 12,13. Ψαλμ. 117,26).

Αὐτὰ ἔκανε ὁ λαός. **Καὶ ὁ Χριστός;** Ἐδῶ εἶνε τὸ μεγαλεῖο του. Ἐμεῖς εἴμαστε κενόδοξοι ἄνθρωποι, ὅταν μᾶς χειροκροτοῦν ἐνθουσιαζόμεστε, ὑπερηφανευόμεστε, «**φυσιοῦμεθα**» (βλ. Α' Κορ. 4,6,18-19· 5,2. Κολ. 2,18), ἀλλοιωνόμαστε, παρασυρόμαστε. Ὁ Χριστὸς ὅμως, ἐνῶ ἕνας κόσμος ὀλόκληρος τὸν ἐπευφημεῖ καὶ θέλει νὰ τὸν κἀν βασιλιά, ἐκεῖνος **δὲν παρασύρεται**· πάει κόντρα μὲ τὸ ρεῦμα τοῦ κόσμου, δὲν συμφωνεῖ μ' αὐτὰ τὰ «**Ὡσαννά**» ποὺ τοῦ φωνάζουν.

Γιατί δὲν συμφωνεῖ; Γιατί δὲν βλέπει τὴν ἐπιφάνεια, **βλέπει τὸ βάθος, μακριά.** Βλέπει ὅτι αὐτὸς ὁ λαός, ποὺ σήμερα τὸν ὑποδέχεται μὲ τέτοιο ἐνθουσιασμὸ, εἶνε ἄστατος. Ξέρει, ὅτι αὐτὰ τὰ «**Ὡσαννά**» εἶνε σὰν τὰ πυροτεχνήματα τῆς Λαμπρῆς, ποὺ φωτίζουν γιὰ λίγο καὶ

μετά σβήνουν. Τὰ «Ψσαννά» θὰ σβήσουν, δὲν θὰ βαστάξουν οὔτε τέσσερις μέρες· Μεγάλη Δευτέρα Μεγάλη Τρίτη Μεγάλη Τετάρτη Μεγάλη Πέμπτη, καὶ τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ τὸ πρῶτὸ στὴν αὐλὴ τοῦ πραιτωρίου, τὰ ἴδια αὐτὰ στόματα, θὰ φωνάζουν στὸν Πιλάτο «*Σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν*» (βλ. Λουκ. 23,21. Ἰω. 19,6). Αὐτὴ εἶνε ἡ δόξα τοῦ κόσμου τούτου. Καὶ ὁ Χριστός, ποὺ βλέπει τὴν πραγματικότητα, ὄχι μόνο δὲν ἐνθουσιάζεται, ἀλλὰ τὸναντίον ὅπως λέει τὸ Εὐαγγέλιο «*ἔκλαυσε*»· «*ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῆς*» (Λουκ. 19,41)· διότι ἤξερε ποιὸ θὰ ἔνε τὸ τέλος τῆς μαιφόνου πόλεως.

Ἄπ' ὅλες τὶς ἐπευφημίες, τὸ μόνο ποὺ τὸν συγκίνησε ἦταν τὰ «Ψσαννά» **τῶν μικρῶν παιδιῶν**. Οἱ γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὅμως ὠργίστηκαν μὲ τὶς φωνές τους καὶ ἤθελαν νὰ σταματήσουν τὸν ὕμνο τους.

***

Ἀδελφοί μου· ἀπὸ τότε ποὺ ἔγινε αὐτὴ ἡ θριαμβευτικὴ ὑποδοχὴ στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἔχουν περάσει αἰῶνες. Ἄκουσε κι ἀκούει ὁ κόσμος ζητωκραυγές. **Ἄστατος λαός**, χωρὶς κριτήρια, χωρὶς πείρα, χωρὶς γνῶσι τῆς ἱστορίας, παρασύρεται. Ἀλλὰ τὰ «ζήτη» αὐτὰ σβήνουν – ποῦ; Στὸ νεκροταφεῖο, ὅταν ὁ ἱερεὺς πάρῃ τὸ φτυάρι καὶ πῆ «...Γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει» (Νεκρώσ. ἀκολ.). Εἶδατε ποτὲ κανέναν πάνω σὲ τάφο καὶ νὰ πῆ «Ζήτη»;

Τὸ «Ψσαννά» ὅμως, ποὺ ἀκούστηκε σήμε-
ρα γιὰ τὸ Χριστό, δὲν σταμάτησε· **ἐξακολουθεῖ ν' ἀκούγεται** μέχρι τώρα διὰ μέσου τῶν αἰ-
ώνων. Γιατὶ ὁ Χριστὸς μὲ γιγαντιαῖα βήματα
βαδίζει μέσα στὴν ἱστορία, κι αὐτοὶ ποὺ τὸν
συνοδεύουν καὶ τὸν ὕμνοῦν πληθύνονται.

✓ «Ψσαννά», φωνάζουν **τὰ παιδιά**, ποὺ τὸν
δοξολογοῦν, γιατί κανένας ἄλλος δὲν τ' ἀγά-
πησε ὅπως ὁ Ναζωραῖος.

✓ «Ψσαννά», φωνάζουν **οἱ γυναῖκες** ἀπὸ εὐγνω-
μοσύνη· γιατί πρὸ Χριστοῦ ἡ γυναῖκα ἦταν ἔ-
να κουρέλι, μὲ τὸ ὅποιο οἱ ἄντρες σκούπιζαν
τὰ πέδιλά τους, μὰ ὁ Χριστὸς πῆρε τὸ κουρέ-
λι καὶ τό 'κανε μάνα, ἀδελφή, ἀγία, ὁσία, μυ-
ροφόρο· ἐξύψωσε τὴ γυναῖκα.

✓ «Ψσαννά», φωνάζουν **οἱ ἄντρες**· γιατί στὸ
πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ εἶδαν τὸ τέλειο πρό-
τυπο τοῦ ἀνδρός – «*Ἴδε ὁ ἄνθρωπος*» (Ἰω. 19,6)–,
ποὺ δὲν στηρίζει τὴν ἰσχύ του ἐπάνω στὸν ἐ-
γωισμό, στὴ γροθιά, στὸ χρῆμα, στὴν πονη-
ρία, ἀλλὰ στὴν ἀγάπη καὶ τὴν ταπείνωσι.

✓ «Ψσαννά», φωνάζουν **οἱ νέοι**· γιατί ὁ Χρι-
στὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία του εἶνε ἡ αἰωνία νεό-
της. Ὅσα χρόνια κι ἂν περάσουν, θὰ 'χη πάντα
τὸ νεάζον, τὸ ἀγέραστο. Ὁ Χριστὸς νέος ἔζη-

σε, νέος ἔδρασε, καὶ πάνω στὸ ἄνθος τῆς νε-
ότητός του σταυρώθηκε καὶ νίκησε.

✓ «Ψσαννά», φωνάζουν **οἱ ἄρρωστοι** στὰ κρε-
βάτια ἀτενίζοντας τὴν εἰκόνα του. Ὁ Ἐσταυ-
ρωμένος εἶνε ὁ βασιλεὺς τοῦ πόνου καὶ τῆς
ὀδύνης, καὶ μόνο κοντὰ στὸ σταυρό του ὁ δι-
κός τους σταυρὸς ἐλαφρώνει.

✓ «Ψσαννά», φωνάζουν **οἱ φυλακισμένοι** ποὺ
κρατοῦνται μέσα στὰ κελιά· γιατί μόνο τὸ φῶς
τοῦ Χριστοῦ μπορεῖ καὶ φτάνει σὰν ἥλιος ὡς
τὰ σκοτεινά τους βάθη καὶ τοὺς παρηγορεῖ.

✓ «Ψσαννά», φωνάζουν τέλος ὅλοι **οἱ μεγάλοι
ἁμαρτωλοὶ**· γιατί μόνο στὸ Χριστὸ βρῆκαν τὴ
λύτρωσι, τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

***

Κάποιοι βέβαια καὶ σήμερα, ὅπως τότε οἱ
φαρισαῖοι, **ἐνοχλοῦνται** ποὺ βασιλεύει καὶ ὑ-
μνεῖται ὁ Χριστός· κάποιοι π.χ. δαιμονίζονται
ὅταν ἀκοῦνε νὰ χτυπᾷ ἡ καμπάνα, κάποιοι
χυδαιολογοῦν καὶ χειρονομοῦν ἀπρεπῶς ὅ-
ταν βλέπουν νὰ περνᾷ ἄγνωστος ῥασοφό-
ρος, κάποιοι χλευάζουν ὅταν ἀκούγεται κή-
ρυγμα εὐαγγελίου, κάποιοι μισοῦν τόσο πολὺ
τὴν Ἐκκλησία ποὺ θέλουν ἂν ἦταν δυνατὸν
νὰ γκρεμίσουν τοὺς ναοὺς, νὰ σταματήσῃ ἡ
λατρεία, νὰ σβῆσῃ ὁ Ἐσταυρωμένος!...

Καὶ τότε οἱ ἐχθροί, ἀπὸ φθόνον, πῆγαν καὶ
ζητοῦσαν νὰ σταματήσῃ ὁ ὕμνος τῶν παιδιῶν.
Μὰ ὁ Χριστὸς τί εἶπε· Κι ἂν οἱ ἄνθρωποι σιω-
πήσουν, καὶ τὰ λιθάρια θὰ πάρουν φωνὴ νὰ
φωνάξουν· «*οἱ λίθοι κεκράξονται*» (Λουκ. 19,40). **Δὲν
ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ μᾶς ὁ Χριστός**. Κι ἂν ἐμεῖς
σιωπήσουμε, τὸ σύμπαν ὅλο καὶ οἱ οὐράνιοι
ἄγγελοι θὰ τὸν ὕμνοῦν. Ἐνώπιόν του «*πᾶν γό-
νου κάμψει ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ κατα-
χθονίων*» (Φιλιπ. 2,10). Δὲν μᾶς ἔχει ἀνάγκη ἐκεῖ-
νος, ἐμεῖς στὸ τέλος θὰ τὸν ἔχουμε ἀνάγκη.

Κλαίει ὅμως πάλι σήμερα, ὅπως τότε, ὁ Χρι-
στὸς, γιατί ἀντὶ γιὰ ὕμνον ἀπὸ πολλοὺς ἀσε-
βεῖς **ἀκούει φρικτὲς βλασφημίες**. Καὶ κάποιοι
ἄλλοι, λεγόμενοι χριστιανοί, ἐτοιμάζονται νὰ
κοινωνήσουν χωρὶς μετάνοια, ἀνεξομολόγη-
τοι, χωρὶς φόβον Θεοῦ. Προσοχή, διότι κι αὐ-
τοὶ ποὺ βλαστημοῦν θὰ ῥθῃ ὥρα ποὺ θὰ γο-
νατίσουν μπροστὰ στὸ Χριστό. Δὲν ὑπάρχει
ὑπὸ τὸν ἥλιο ἄλλο ἀπὸ «*τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα*»
(ἔ.ἀ. 2,9) ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς σώσῃ.

Ἄς εὐχηθοῦμε σήμερα, νὰ παύσῃ στὸν τό-
πο μας ἡ βλαστήμια, ἡ πατρίδα μας νὰ γίνῃ
ὅλη μιὰ κιθάρα κι ἀπὸ παντοῦ νὰ μὴν ἀκού-
γεται τίποτε ἄλλο παρὰ «Ψσαννά», «Ψσαν-
νά», «Ψσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
...βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ».

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΙΘ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 865 ²	Κυριακὴ Βαΐων βράδου 21 Ἀπριλίου 2019 (2002)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	---	---

Ἀρχὴ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

Ἀπόψε, ἀγαπητοί μου, μπήκαμε στὴν ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

Σύντομο θὰ εἶνε τὸ κήρυγμά μας. Καὶ δὲν θὰ ἔχη ἓνα θέμα· θὰ κάνουμε ἓνα **ἀπάνθισμα** παίρνοντας διάφορες ἀφορμὲς ἀπὸ τὰ ἱερά κείμενα τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τῶν ὕμνων.

***

Κατ' ἀρχὴν ἂς ἀπαντήσουμε στὸ ἐρώτημα: **Γιατί ἡ ἑβδομάδα αὐτὴ ὀνομάζεται Μεγάλη;**

Δὲν ὀνομάστηκε Μεγάλη διότι ὑπερτερεῖ χρονικῶς. Δὲν διαφέρει σὲ χρόνο, σὲ χρονικὴ διάρκεια, ἀπὸ τὶς ἄλλες ἑβδομάδες, τὶς 52 ἑβδομάδες τοῦ ἔτους. 168 ὥρες ἔχουν καθεμιά ἀπὸ τὶς ἄλλες ἑβδομάδες, 168 ὥρες ἔχει καὶ αὐτή. Τότε λοιπὸν γιατί λέγεται Μεγάλη; Ἀπάντησις· διότι τὰ ἱστορικὰ **γεγονότα**, ποὺ ἐορτάζουμε τὴν ἑβδομάδα αὐτή, εἶνε **τριμέγιστα**· εἶνε τὰ σοβαρότερα γεγονότα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος.

Μεγάλη Ἑβδομάς! Ἐὰν μὲ ρωτήσετε, ποιά εἶνε ἡ πιὸ σημαντικὴ ὥρα τῆς ἀνθρωπότητος ἀφ' ὅτου δημιουργήθηκε ὁ κόσμος μέχρι σήμερα καὶ ποιά θὰ εἶνε μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, θὰ σᾶς ἀπαντήσω, ὅτι ἀσφαλῶς μία σημαντικὴ ὥρα εἶνε ὅταν πάνω ἐδῶ στὸν πλανήτη τῆς Γῆς, στὸν γυμνὸ τότε πλανήτη, ἐμφανίστηκε ὁ ἄνθρωπος. Κάποια ὥρα, μοναδικὴ καὶ ἱστορικὴ, ἐμφανίστηκε ἐπάνω στὸν πλανήτη αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, τὸ θαῦμα τῆς δημιουργίας· διότι εἶνε θαῦμα, ἀριστούργημα. Ἄλλ' ἀκόμα σπουδαιότερη ὥρα εἶνε **ἡ ὥρα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς**· ἡ ὥρα ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Χριστός, ἀδικημένος, συκοφαντημένος, καταδικασμένος, ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ ὅλους, ἄπλωσε τὰ ἅγια καὶ πανάχραντα χέρια του ἐπάνω στὸ σταυρὸ καὶ εἶπε ἐκεῖνο τὸν δυσερμηνευτο λόγο «*Θεέ μου Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;*» (Ματθ. 27,46), θυσίασε τὴ ζωὴ του, ἔχυσε σταλαγματιὰ - σταλαγματιὰ τὸ τίμιό του αἷμα καὶ παρέδωσε στὸν οὐ-

ράνιο Πατέρα τὴν ἀμόλυπτη ψυχὴ του. Ἐκείνη ἡ στιγμὴ εἶνε ἡ πιὸ σπουδαία, ἡ σπουδαιότερη στιγμὴ τῆς ἀνθρωπότητος. Γι' αὐτὸ ἡ ἑβδομάδα αὐτὴ ὀνομάζεται Μεγάλη.

***

Μεγάλη Ἑβδομάδα! Ὁ,τι ψάλλεται κατὰ τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα, εἶνε ὠραιότατο. Ἀπόψε ἡ ἀκολουθία ἀρχίζει μὲ τὸν προφητικὸ ἐκεῖνο στίχο ποὺ λέει «*Δικαιοσύνην μάθετε, οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς*» (Ησ. 26,9). Πόσο συγκινεῖ ὁ στίχος αὐτός! Μᾶς συγκινεῖ, διότι **ποῦ δικαιοσύνη;** Δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη. Ἡ γῆ ἀναστενάζει κάτω ἀπὸ τὸ βάρος ποικίλων ἀδικιών. Ὁρθῶς δὲ ἓνας φιλόσοφος εἶπε, ὅτι ἀπὸ τὴ τότε ποὺ οἱ Ἀθηναῖοι καταδίκασαν σὲ θάνατο μὲ δηλητηριώδες κώνειο τὸν φιλόσοφο Σωκράτη, κι ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ Ἰουδαῖοι κατεδίκασαν στὸν διὰ σταυροῦ θάνατο τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀπὸ τότε, λέει αὐτὸς ὁ φιλόσοφος, χαράχθηκε ἀνεξίτηλο **στίγμα στὸν θεσμό** τῆς ἀνθρώπινης δικαιοσύνης. Ὁ Ναζωραῖος, ἀντὶ νὰ στεφανωθῆ μὲ τὸ στεφάνι τῆς εὐγνωμοσύνης, τῆς δόξης καὶ τῆς λατρείας, στεφανώθηκε μὲ ἀγκάθια!

«*Δικαιοσύνην μάθετε, οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς*». Τὸ αἰσθάνονται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, ἰδιαιτέρως ὅμως τὸ αἰσθανόμαστε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, ποὺ συνέβη νὰ κρούουμε τὶς θύρες τῶν ἐξουσιαστῶν τοῦ κόσμου, καὶ νὰ μὴ βρίσκουμε δικαιοσύνη· **ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἀναστενάζει**, γιατί ὄχι μιὰ φορὰ ἀλλὰ κατ' ἐπανάληψιν **ἀδικήθηκε καὶ συνεχίζει νὰ ἀδικῆται** ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας.

Καὶ ὁ ἄλλος στίχος εἶνε ἐπίσης σπουδαιότατος, ποὺ λέει· «*Πρόσθετε αὐτοῖς κακά, Κύριε, πρόσθετε αὐτοῖς κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς*» (Ἐ. ἀ. 26,15). Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει, ὅτι **δικαιοσύνη** ἐδῶ μὲν στὴ γῆ **δὲν ὑπάρχει**, ὑπάρχει ὅμως κάπου **ἄλλοῦ**. Εἶνε ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος «*τὰ πάνθ' ὀρᾷ*», τὰ πάντα βλέ-

πει, καὶ τὰ πάντα δικάζει στὸν κατάλληλο καιρό. Ἀπόδειξις οἱ Ἰουδαῖοι, ποὺ διέπραξαν τὸ μεγαλύτερο ἔγκλημα τῶν αἰώνων, σταύρωσαν τὸ Χριστό. Ποιό λοιπὸν ἦταν τὸ τέλος τους; Ἄθλιο. Φώναζαν κάτω ἀπ' τὸ πραιτώριο ἐναντίον τοῦ Ναζωραίου. Ἐνῶ ὁ Πιλάτος διαβεβαίωνε, ὅτι «οὐδεμίαν αἰτίαν εὕρισκω» «ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ» (Ἰω. 18,38. Λουκ. 23,14), ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε ἀθῶος, ἐκεῖνοι ἐπέμεναν· «σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν» (Λουκ. 23,21). Κι ὅταν ὁ Πιλάτος ἔπλυνε τὰ χέρια του λέγοντας «Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου», ἐκεῖνοι φώναξαν· «Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν» (Ματθ. 27,24-25). Καὶ πράγματι ἡ κατὰρα ἦρθε πάνω στὸ ἔθνος αὐτό. Μέχρι σήμερα εἶνε διασκορπισμένοι στὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. Καὶ τὸ κράτος τους, ποὺ ἴδρυσαν στὴν Παλαιστίνη, βρίσκεται συνεχῶς σὲ διαμάχη. Εἶνε χαρακτηριστικὸ ὅτι, ἐνῶ καὶ τὰ μικρότερα χωριά στὴν πατρίδα μας χτίζουν ὠραίους ναοὺς, αὐτοί, ποὺ κατέχουν τὸ καπιτάλ, τὰ κεφάλαια τοῦ κόσμου, τὶς τράπεζες μὲ τὰ ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια, μέχρι σήμερα τούλάχιστον ναὸ δὲν ἔχουν χτίσει.

***

Αὐτὰ τὰ νοήματα περιέχουν οἱ στίχοι στὴν ἀρχὴ τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας. Παρακάτω ὑπάρχουν καὶ ἄλλα διδάγματα. Ἄς ρίξουμε μιὰ ματιὰ καὶ στὸ **εὐαγγέλιο** (βλ. Ματθ. 21,19-43), ποὺ ὁμιλεῖ γιὰ τὴν **ξηρανθεῖσα συκῆ**. Θὰ χρειαζόταν εἰδικὸ κήρυγμα, ἀλλ' ἐδῶ θὰ πῶ μόνο τὰ ἐξῆς. Ἡ συκῆ εἶνε δέντρο ποὺ εὐδοκιμεῖ στὴ Μεσόγειο, προπαντὸς ὅμως στὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς Παλαιστίνης. Ὅλα διδάσκουν, ὅπως εἶπαμε καὶ ἄλλοτε. Φτάνει λοιπὸν κ' ἓνα δέντρο νὰ μᾶς διδάξη τὴ σοφία τοῦ Θεοῦ.

Γιὰ φανταστήτε τί κάνει ἡ **συκία**. Ἔχει ρίζα. Ὅπως σὲ ὅλα τὰ δέντρα, ἡ ρίζα της βυθίζεται στὸ χῶμα. Κι ἀπὸ 'κεῖ τί κάνει; Θαυμαστὸ πρᾶγμα· κάνει ἐκλογή, διαλέγει τὰ ὑλικά στοιχεῖα ποὺ τῆς εἶνε ἀναγκαῖα μαζί μὲ τὸ νερό. Καὶ μ' αὐτά, ὡς θαυμάσιος ζαχαροπλάστης, κάνει ἓνα μοναδικὸ γλύκισμα, τὰ ὠραῖα σῦκα. Ἐγὼ ποὺ εἶμαι ἀπὸ τὰ νησιά, τὰ θυμᾶμαι πάντα ἀπὸ τὴ μικρὴ μου ἡλικία.

Καὶ τὸ λέω καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ δὲν θὰ παύσω νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνω· Φτάνει **μιὰ ρίζα**, ἡ ρίζα μιᾶς συκιάς, ν' ἀποδείξη, ὅτι ὑπάρχει Θεός. Ἄς μαζευτοῦν ὅλοι οἱ γεωπόνοι· θὰ κατορθώσουν νὰ φτειάξουν μιὰ ρίζα; μιὰ ρίζα συκιάς, μιὰ ρίζα ἐλιάς, μιὰ ρίζα ὁποιουδήποτε δέντρου; Θαυμαστὰ μυστήρια ἔχει ἡ θεία δημιουργία. Λύσε, ἄνθρωπε, τὰ μυστήρια αὐ-

τά, τὰ ὑλικά καὶ μικρά, καὶ μετὰ νὰ ζητᾶς νὰ λύσης τὰ μεγάλα μεταφυσικὰ προβλήματα.

Ὁ Κύριος πλησίασε τὴ συκία. Ἐπλωσε τὰ πανάχραντα χέρια του, ἔψαξε δεξιὰ - ἀριστερά, πάνω - κάτω· καρπὸς οὔτε ἓνας. Καὶ τότε **καταράστηκε τὴ συκία**. Τί σημαίνει αὐτό; Μισεῖ ὁ Θεὸς τὴ φύσι; Ὅχι βέβαια, τὴν ἀγαπᾷ· ὁ ἴδιος εἶνε ὁ δημιουργὸς τῆς φύσεως, ἐκεῖνος ποὺ δημιούργησε καὶ τὰ δέντρα καὶ τὰ ῥόδα καὶ τὰ πάντα. Ἄλλη εἶνε ἡ σημασία τῆς κατὰρας αὐτῆς· δὲν θὰ τὸ ἐξηγήσουμε τώρα. Τώρα μᾶς ἐνδιαφέρει, ὅτι καὶ **ἡ ἄψυχη φύσις**, σὰν νὰ ἔχη στόμα, **μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξὶ καὶ τὴ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ**. Ὅπως εἶπα καὶ ἄλλοτε, ἓνας φυσιοδίφης τῶν νεωτέρων χρόνων, βαδίζοντας μέσα σ' ἓνα κῆπο, ὅπου ὑπῆρχαν ὠραῖα πολυχρώμα καὶ εὐώδη ἄνθη, μιλοῦσε ἄς ποῦμε μαζί τους καὶ χτυπώντας τα ἀπαλά μὲ τὸ ῥαβδί του ἔλεγε· Σωπάστε, σωπάστε πιά· πολὺ φωνάζετε, μὲ ξεκουφάνατε!... Κηρύττουν λοιπὸν καὶ αὐτά. Ἄλλ' ἐμεῖς εἴμαστε τυφλοὶ καὶ δὲν βλέπουμε, κουφοὶ καὶ δὲν ἀκοῦμε, καὶ ἡ καρδιά μας δὲν αἰσθάνεται τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

***

Αὐτὰ κι ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιο. Ἐνας δὲ ἀπὸ τοὺς **ὑμνοὺς** λέει· «*Τὰ πάθη τὰ σεπτὰ ἢ παροῦσα ἡμέρα ὡς φῶτα σωστικὰ ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ...*» (κάθ.). Φῶς εἶνε, λέει, τὰ πάθη τοῦ Κυρίου. Κάθε λεπτομέρεια τῶν παθῶν εἶνε φῶς ποὺ λάμπει σὰν ἥλιος. Ἄλλ' ἐὰν ἐσύ, ἐνῶ ὁ ἥλιος λάμπει, κλείσης τὰ παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ σου, τότε ἔχεις σκοτάδι. Ποιὸς φταίει; Ὅχι ὁ ἥλιος βέβαια· σὺ ὁ ἴδιος ἔκλεισες τὰ παράθυρα καὶ δὲν μπαίνει οὔτε μιὰ ἀκτίνα μέσα στὴν ψυχὴ σου.

***

Αὐτὰ τὰ λίγα, ἀγαπητοί μου, εἶχα νὰ σᾶς πῶ ἀπόψε. Καί, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, αὔριο καὶ μεθαύριο θὰ συνεχίσουμε τὶς σύντομες αὐτὲς διδασκαλίες, ὥστε ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ μποροῦν ν' ἀκούσουν τὰ **ἀπλᾶ λόγια** τοῦ γέροντος ἐπισκόπου.

Τελειώνω καὶ λέω τὸ ἐξῆς. Μὴν παρακολουθεῖτε ἔτσι ἀπλῶς τὴν ἱερὰ ἀκολουθία. Εἶνε ἀριστουργήματα αὐτά. Ἔχουν μεταφραστῆ καὶ σὲ ἄλλες γλῶσσες· θαύμασαν καὶ ξένοι τὰ νοήματα ποὺ περιέχουν οἱ ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Σᾶς συνιστῶ λοιπὸν, νὰ προμηθευθῆτε ὅλοι ἢ μιὰ Σύνοψι ἢ ἓνα Συνέκδημο ἢ ἄλλα **εἰδικὰ βιβλιάρια** τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος μὲ ἐρμηνεῖα, ὥστε ὅλοι νὰ παρακολουθοῦμε τὰ ὑπέροχα αὐτὰ λόγια μὲ προσοχή. Ἀμήν.

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία ποὺ ἔγινε στὸν ἰ. ναὸ Ἁγ. Παντελεήμονος Φλωρίνης τὴν 19-4-1992 βράδυ μὲ ἄλλο τίτλο. Καταγραφή καὶ σύντμησις 28-4-2002, ἐπανέκδοσις 22-3-2019.

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2178	Μεγάλη Δευτέρα βράδυ 22 Ἀπριλίου 2019	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	--	---

2ος λόγος τοῦ σταυροῦ

Στοργὴ στὴ Μάνα

«Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. ... Ἴδου ἡ μήτηρ σου» (Ἰω. 19,26-27)

Αποτολμῶ, ἀγαπητοί μου, τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες, παρὰ τὸ γῆρας μου, νὰ πῶ λίγα λόγια ἐπάνω στὶς **λίγες φράσεις**, ποὺ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπρόφερε ἀπὸ τὸ ὕψος **τοῦ σταυροῦ** του τὶς φοβερὲς ἐκεῖνες ὥρες τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου καὶ ἐνῶ τὸ τίμιο αἷμα του ἔρρεε «**ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας**» (θ. Λεϊτ. Μ. Βασ. καθογ.).

Οἱ λόγοι αὐτοῦ τοῦ σταυροῦ εἶνε ἑπτὰ. Καὶ ἀπορεῖ κανεὶς πῶς ὁ Χριστὸς, μέσα σὲ ἀπερίγραπτους πόνους σώματος καὶ ψυχῆς, βρῆκε δύναμι, ἀταραξία, νηφαλιότητα, διαύγεια, νὰ πῆ τέτοια λόγια. Αὐτὸ ἀνήκει στὴν θεία φύσι του. Πέλαγος ἱερῶν νοημάτων ἀνοίγουν οἱ λόγοι αὐτοί· **θαῦμα** τὸ περιεχόμενό τους.

Ἐρμηνεύσαμε ἤδη τὸν πρῶτο καὶ τώρα ἐρχόμεθα νὰ ποῦμε λίγα λόγια **ἐπὶ τοῦ δευτέρου λόγου** τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ποιὸς εἶνε αὐτός; «**Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου**», εἶπε στὴν Παναγία, καὶ στὸν Ἰωάννη «**Ἴδου ἡ μήτηρ σου**» (Ἰω. 19,26-27).

***

Ἐπάνω **στοῦ Γολγοθᾶ**, ἀγαπητοί μου, ἐκεῖνες τὶς ὥρες δὲν ἦταν μόνο ἄντρες (Ῥωμαῖοι, Ἑβραῖοι ἀρχιερεῖς, γραμματεῖς, φαρισαῖοι...)· ἦταν καὶ μερικὲς γυναῖκες, ὁμιλος γυναικῶν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴ **Μητέρα τοῦ Χριστοῦ**, τὴν ἀειπάρθενο Μαρία. Μία παρένθεσι ἐδῶ.

Ὅταν ἤμουν στὴν Ἀθήνα ἱεροκήρυκας, μίλησα κάποτε καυστικὰ γιὰ τὶς **γυναῖκες**. Τότε μιὰ ταπεινὴ Χριστιανὴ, καθαρίστρια σὲ ὑπουργεῖο, μὲ πλησίασε. –Πάτερ, μ' ἐρωτᾶ, γυναίκα πρόδωσε τὸ Χριστό; –Ὁχι, λέω χωρὶς νὰ ξέρω ποῦ τὸ πάει. –Γυναίκα τὸν κατηγορήσε; –Ὁχι. –Γυναίκα τὸν δίκασε; –Ὁχι. –Γυναίκα τὸν σταύρωσε; –Ὁχι. –Γυναίκα τὸν λόγχισε; –Ὁχι.

Αὐτό, ὁμολογῶ, μ' ἔκανε νὰ ἀναλογισθῶ, ὅτι **ἡ γυναίκα**, πρὸς τιμὴν τῆς, **στὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ στάθηκε δίπλα του**· καὶ στὴ δίκη ἢ σύζυγος τοῦ Πιλάτου ἔστειλε τὸ μήνυμα «**Μηδὲν**

σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν» (Ματθ. 27,19), καὶ στὴν ὁδὸ πρὸς τὸ Γολγοθᾶ «**θυγατέρες Ἰερουσαλήμ**» ἔκλαιγαν γι' αὐτόν (Λουκ. 23,28), καὶ τώρα κάτω ἀπ' τὸ σταυρὸ βρίσκεται ἡ πονεμένη Μάνα μαζί μὲ τὸν μαθητὴ «**ὄν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς**» (Ἰω. 19,26).

Ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος ἔδωσε τὰ πάντα γιὰ τὸν Μονογενῆ τῆς. Ὑπέταξε τὸν ἑαυτὴ τῆς στὶς βουλὲς τοῦ Κυρίου καὶ τὸν κυοφόρησε. Τὸν γέννησε σὲ πρωτάκουστες συνθήκες, μέσα σ' ἓνα βρώμικο στάβλο μὲ συντροφιά ἓνα γαϊδουράκι κ' ἓνα βόδι. Πόνεσε κατὰ τὴν Ὑπαπαντὴ ἀκούγοντας ἀπὸ τὸ γέροντα Συμεών, ὅτι τὴν καρδιά τῆς «**διελεύσεται ῥομφαία**» (Λουκ. 2,35). Ὅταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἦρθε μήνυμα ὅτι ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ σκοπὸ, πῆρε νύχτα τὸ Βρέφος στὴν ἀγκάλη καὶ μὲ συνοδὸ τὸν μνήστορα Ἰωσήφ ἔφυγαν στὴν Αἴγυπτο, ὅπου ἔμειναν ἓνα διάστημα ὡς πρόσφυγες – ὅσοι εἶστε παιδιὰ προσφύγων ρωτήστε τοὺς γονεῖς νὰ σᾶς ποῦν τί θὰ πῆ προσφυγιά. Μετά, ὅταν ἔμαθαν ὅτι ὁ Ἡρώδης πέθανε, γύρισαν κ' ἐγκαταστάθηκαν στὴ Ναζαρέτ. Τί ἀγωνία πέρασε ἔπειτα, ὅταν ἔχασαν τὸν Ἰησοῦ δωδεκαετῆ στὰ Ἱεροσόλυμα! Κι ὅταν στὰ τριάντα του χρόνια βγῆκε στὸ δημόσιο βίο, μὲ πεζοπορίες σὲ πόλεις καὶ χωριά, μὲ διδασκαλία καὶ θαύματα, ἡ Παναγία συμμερίστηκε μαζί του ὄχι μόνο τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ τὸ μῖσος τῶν ἐχθρῶν· μῖσος, ποὺ κατέληξε στὸ δράμα τῶν ἡμερῶν αὐτῶν· σύλληψις, δίκη, ἐξευτελισμὸς, καταδίκη, πάθη ὀδυνηρά, καὶ τώρα ἐδῶ μπροστὰ ὁ σταυρός! Ὅσο δὲν πόνεσε στὴ γέννησί του, τόσο πονάει τώρα. Ἐκπληρώθηκε ἡ προφητεία Συμεών. Αὐτὸ δείχνει, ὅτι ἡ παρθένος Μαρία εἶνε **πραγματικὴ μητέρα τοῦ Χριστοῦ** καὶ τὸν συμπονεῖ, κ' ἐκεῖνος **πραγματικὸς ἄνθρωπος** μὲ στοργὴ γιὰ τὴ μητέρα ποὺ τὸν γέννησε.

Ὁ Χριστὸς ἐπάνω στὸ ξύλο, καὶ κάτω ἡ Μητέρα μὲ τὸν Ἰωάννη δίπλα τῆς. Τί ὀδύνη, τί πό-

νος, αλλά και τί αυτοκυριαρχία και ἔγνοια! Ὁ Υἱὸς δὲν λησμονεῖ νὰ φροντίσῃ γι' αὐτὴν πού τὸν γαλούχησε, κι ὁ Διδάσκαλος δὲν λησμονεῖ νὰ διδάξῃ τὸ μαθητὴ του. Καθὼς τὰ χέρια του μένουν ἀκίνητα, μὲ τὸ βλέμμα καὶ ἓνα λεπτὸ νεῦμα τῆς κεφαλῆς δείχνει στὴν Παναγία τὸν Ἰωάννη καὶ τῆς λέει «*Ἴδε ὁ υἱός σου*», νὰ τὸν ἔχῃς παιδί σου, καὶ στὸ μαθητὴ πάλι λέει «*Ἴδου ἡ μήτηρ σου*», νὰ τὴν ἔχῃς μητέρα σου (Ἰω. 19,26-27). Κι ἀπὸ τότε ὁ Ἰωάννης παρέλαβε τὴ Παναγία στὸ σπίτι του· τὴν εἶχε σὰν μητέρα του, κ' ἐκεῖνη πάλι τὸν εἶχε σὰν παιδί της. Ἀλλά, κοντὰ στὸν Ἰωάννη, καὶ κάθε Χριστιανὸς νιώθει τὴ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ σὰν δική του μητέρα, κ' ἐκεῖνη πάλι ἔχει παιδί της κάθε Χριστιανό. Τέλος, ὕστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια ἤρθε καὶ ἡ ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς της· καὶ τότε «*ἀπόστολοι ἐκ περάτων*» (ἔξαποστ.) μαζὶ μὲ ἀγγέλους ἐκήδευσαν τὸ σῶμα της στὴ Γεθσημανῆ.

***

Μὲ τὸν λόγο του πρὸς τὸν Ἰωάννη «*Ἴδου ἡ μήτηρ σου*» ὁ Ἐσταυρωμένος **ἔκανε τὸν Ἰωάννη ἀδελφό του**. Δὲν ἦταν ἡ πρώτη φορά· καὶ ἄλλοτε ὠνόμασε «*ἀδελφούς*» του τοὺς πιστοὺς μαθητὰς του (βλ. Ματθ. 12,46-50. Μάρκ. 3,31-35. Λουκ. 8,19-21).

Ἡ δὲ μέριμνα γιὰ τὴ Μητέρα του διδάσκει κ' ἐμᾶς, ἀγαπητοί μου, ὅτι ὀφείλουμε νὰ δεῖξουμε **ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς γονεῖς** μας, τὴ μάνα πού μᾶς γέννησε καὶ τὸν πατέρα πού μᾶς προστάτευσε. Κι αὐτὸ εἶνε σπουδαῖο ἰδιαιτέρως σήμερα, πού ἐκπληρώνεται ἡ προφητεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὅτι στοὺς ἐσχάτους χρόνους «*οἱ ἄνθρωποι ἔσονται ἄστοργοι*», θὰ εἶνε ἄστοργοι (Ρωμ. 1,31. Β' Τιμ. 3,3).

Τί θὰ πῆ ἄστοργοι· θὰ ξεριζώσουν ἀπὸ μέσα τους τὴ στοργή, τὸ ἔμφυτο αἶσθημα ἀγάπης καὶ συμπόνιας πού ἔχουν οἱ γονεῖς γιὰ τὰ παιδιά καὶ τὰ παιδιά γιὰ τοὺς γονεῖς.

Ἀπόδειξις τῆς ἀστοργίας τῶν **γονέων** σήμερα εἶνε, ὅτι σκοτώνουν τὰ βρέφη τους. Τὸ ἔμβρυο στὴν κοιλιά τῆς μάνας εἶνε ἡ πιὸ ἀθῶα ὕπαρξι. Ὅποιος σκοτώνει παιδί, εἶπε ὁ Ντοστογιέφσκυ, εἶνε σὰν νὰ σκοτώνῃ τὸ Χριστό. Φοβερὸ νὰ σκέπτεται κανεὶς, ὅτι στὴν Ἑλλάδα γίνονται **400.000 ἐκτρώσεις τὸ ἔτος!**

Ἄλλὰ ἄστοργοι εἶνε **καὶ τὰ παιδιά**. Ὅταν ἤμουν στὴν Ἀθήνα ἱεροκήρυκας, ἤρθε μιὰ μέρα ἓνας νέος, καλὸς Χριστιανός, κλαίγοντας. Ἀποφάσισα, λέει, νὰ παντρευτῶ, νὰ δημιουργήσω οἰκογένεια. Βρῆκα μιὰ κοπέλλα, πού μοῦ φαινόταν σὰν ἄγγελος. Προτοῦ νὰ κλείσουμε συμφωνία, μοῦ κάνει τὴν ἐρώτησι· –Στὸ σπίτι ἔχετε παλιὰ ἔπιπλα; Δὲν καταλάβαινα τί ἐννοεῖ. –Τί θὰ πῆ, τῆς λέω, «παλιὰ ἔπιπλα»; Κ' ἐ-

κείνη χωρὶς ντροπὴ ἀπαντᾷ· –«Παλιὰ ἔπιπλα» εἶνε οἱ γέροι. –Ἔ, πῶς, λέω· ἔχω τὴ μάνα καὶ τὸν πατέρα μου. –Ἄ, ἔτσι δὲν συμφωνοῦμε, λέει. –Ἔ, τότε καλύτερα πού μοῦ τό 'πες... Καὶ τὸ συνοικέσιο χάλασε. Ἀξιέπαινος ὁ νέος αὐτός. Πολλοὶ ὅμως στὴ θέσι του θυσιάσουν τὴν ἀγάπη τῆς μάνας μπροστὰ στὸ σαρκικὸ ἔρωτα. Τέτοιοι εἶνε σήμερα οἱ ἄνθρωποι.

Γίναμε κατώτεροι ἀπὸ τὰ ζῶα. Ὁ πελαργός, πού χτίζει τὴ φωλιά του στὰ καμπαναριά, ἀπολαμβάνει φιλοστοργία ἀπὸ τὰ παιδιά του· ὅταν γεράση καὶ μαθήσουν τὰ φτερά του, ἐκεῖνα τὸν θερμαίνουν μὲ τὰ φτερά τους καὶ τὸν ταΐζουν. Αὐτὴ ἡ στοργὴ στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα λέγεται «**ἀντιπελάργησις**». Μιὰ τέτοια παράστασι πελαργοῦ ἔχω ζωγραφίσει στὸ δάπεδο ἐνὸς νέου γηροκομείου πού προσπαθοῦμε νὰ ἐγκαινιάσουμε· εἶνε σπάνια τὰ ἱεραποστολικά πρόσωπα πού ὑπηρετοῦν στὰ ἰδρύματα αὐτά. Τί ζητοῦν ἐκεῖ οἱ γέροντες καὶ οἱ γερόντισσες; Λίγη στοργή! Μιὰ μέρα εἶδα μιὰ γριὰ στὸ γηροκομεῖο πού, ἐνῶ ἦταν λυπημένη, ξαφνικὰ χαμογέλασε. Γιατί; Ὑστερα ἀπὸ χρόνια εἶχε λάβει γράμμα ἀπὸ τὰ παιδιά της στὴν Ἀμερική.

***

Ὅσοι ἀπὸ σᾶς, ἀγαπητοί μου, ἔχετε τοὺς γονεῖς σας, μάνα - πατέρα, **μὴ φανῆτε ἀγνώμονες καὶ ἄστοργοι**, γιατί αὐτὸ εἶνε ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἁμαρτήματα. Ἡ πέμπτη ἐντολὴ τοῦ Δεκαλόγου λέει· «*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς*» (Ἐξ. 20,12. Δευτ. 5,16)· ἂν θέλῃς νὰ εὐτυχήσῃς καὶ νὰ ζήσῃς χρόνια πολλά, νὰ τιμᾶς τοὺς γονεῖς σου. Ὅποιος δὲν τιμᾷ τοὺς γονεῖς του, εἶνε ἀνάξιος νὰ λέγεται ἄνθρωπος, εἶνε κατώτερος κι ἀπὸ τὰ ζῶα. Καὶ εἶνε γεγονός, ὅτι «*εὐχαὶ γονέων στηρίζουσι θεμέλια οἴκων*» (ἀκολ. γάμου, εὐχ. 2α)· «*εὐλογία γὰρ πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς ἐκκριζοῖ θεμέλια*» (Σ. Σειρ. 3,9). Ἄς διδαχθοῦμε ἀπὸ τὸν ἑσταυρωμένο Κύριό μας, ὁ ὁποῖος τὶς τελευταῖες στιγμὲς τῆς ἐπιγείου ζωῆς του δὲν λησμόνησε τὴν ἀγία του Μητέρα.

ὦ μάνα, γλυκυτάτη μάνα! Πολλὰ λησμονεῖ ὁ ἄνθρωπος. Ὅταν ὅμως πλησιάσῃ τὸ τέλος, ἀκοῦς καὶ λέει «μάνα» καὶ μὲ τὴ λέξι αὐτὴ ἀφήνει τὴν ἐπίγειο ζωὴ. Λοιπὸν **εὐγνώμονες πρὸς τοὺς γονεῖς**, μητέρα καὶ πατέρα, μιμούμενοι Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Ναζωραῖον, τὸν ἑσταυρωμένον καὶ Θεόν· ὄν, παῖδες Ἑλλήνων, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἄν θέλῃ ὁ Θεός, θὰ συνεχίσουμε μὲ τὸν 3ο λόγο τοῦ ἑσταυρωμένου Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafl@yahoο.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2179	Μεγάλῃ Τρίτῃ βράδῃ 23 Ἀπριλίου 2019	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	--	---

3ος λόγος τοῦ σταυροῦ

Τὸ κλειδὶ τοῦ παραδείσου

«*Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*» (Λουκ. 23,43)

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀγαπητοῦ μου, ὅπως λέει τὸ Εὐαγγέλιο, εἶνε ὁ **μοναδικὸς διδάσκαλος** τῶν αἰώνων (βλ. Ματθ. 23,8). Δίδαξε σὲ πολλὰ μέρη, ἀλλὰ τὶς τελευταῖες στιγμὲς τῆς ἐπιγείου ζωῆς του ἄνοιξε σχολεῖο καὶ παρέδωσε μαθήματα – ποῦ; στὸ Γολγοθᾶ! Ὅποιος παρακολουθεῖ μὲ πίστι τὰ μαθήματα αὐτά, γίνεται σοφώτερος ἀπὸ κάθε φιλόσοφο. Πάνω ἀπὸ τὸ σταυρὸ ὁ Χριστὸς ἐξεφώνησε ἐπτὰ λόγους, ποὺ ὁ καθένας τους εἶνε ἓνα θαῦμα. Ἔως τώρα προσπαθήσαμε νὰ ἐρμηνεύσουμε πρακτικὰ τὸν πρῶτο καὶ τὸ δεύτερο λόγο. Τώρα ἂς ἐπιχειρήσουμε νὰ ρίξουμε ἓνα βλέμμα στὸν τρίτο λόγο τοῦ ἐσταυρωμένου Λυτρωτοῦ μας. Ποιὸς εἶνε ὁ λόγος αὐτός;

Ὅπως γνωρίζετε, μαζὶ μὲ τὸ Χριστὸ σταυρώθηκαν **δύο λησταί**. Εἶχαν διαπράξει ἐγκλήματα, ἢ ῥωμαϊκὴ δικαιοσύνη τοὺς συνέλαβε καὶ τώρα τοὺς τιμωρεῖ γι' αὐτὸ κρέμονται σὲ σταυροὺς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ Ναζωραίου. Δὲν ἀποκλείεται νὰ τὸν ἔβλεπαν τότε γιὰ πρώτη φορά· ἴσως ὅμως, ὅπως λένε μερικοὶ ἐρμηνευταί, νὰ τὸν εἶχαν ἀκούσει κάποτε ἢ νὰ εἶχε φτάσει μέχρι τὰ κρησφύγετά τους ἢ φήμη του. Ἀλλὰ τώρα εἶνε ἀνάμεσά τους.

Στὴν ἀρχὴ καὶ οἱ δύο ἦταν σκληροὶ ἀπέναντί του. Τοῦ ζητοῦσαν νὰ τοὺς σώσῃ μ' ἓνα θαῦμα καὶ νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὸ σταυρὸ· ὁ Χριστὸς δὲν τὸ ἔκανε κι αὐτοὶ τὸν βλαστημοῦσαν. Κατόπιν ὅμως διαφοροποιήθηκαν· ὁ ἓνας συνέχισε τὶς βλασφημίες, **ὁ ἄλλος ἦρθε σὲ συναίσθησι** καὶ ἄρχισε νὰ ἐπιτιμᾷ τὸν συγκατάδικό του λέγοντας· Μὰ ἐσὺ δὲν φοβᾶσαι τὸ Θεό; ἔμεῖς δικαίως τιμωρούμεθα, «*ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε*». Καὶ ἀπευθυνόμενος στὸ Χριστὸ παρακάλεσε· «*Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου*» (Λουκ. 23,41-42). Καὶ ὁ

Κύριος τοῦ ἀπαντᾷ· «*Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*» (Λουκ. 23,43). Αὐτὸς εἶνε ὁ τρίτος λόγος τοῦ σταυροῦ.

***

Αὐτό, ἀγαπητοῦ μου, ποὺ συνέβη τότε ἐκεῖ στὸ Γολγοθᾶ, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε ἐλεύθερος, θὰ ἐπαναλαμβάνεται διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Οἱ ἄνθρωποι ἀπέναντι στὸ Χριστὸ διαχωρίζονται· ἄλλοι τὸν δοξολογοῦν, ἄλλοι τὸν βλασφημοῦν. Τὸ σχῆμα αὐτὸ θὰ ὑπάρχῃ πάντοτε· ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ θεοδόχος προφήτευσε, ὅτι ἐμπρὸς στὸ Βρέφος ποὺ ἐβάσταζε στὴν ἀγκάλη του ἄλλοι θὰ ἀπιστήσουν καὶ θὰ χαθοῦν, ἄλλοι θὰ πιστέψουν καὶ θὰ σωθοῦν (βλ. Λουκ. 2,34). Τὸ κήρυγμα γιὰ τὸν ἐσταυρωμένο Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου, ὅπως λέει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, εἶνε γιὰ ἄλλους μὲν «*ὄσμη θανάτου*», καὶ γιὰ ἄλλους «*ὄσμη ζωῆς*» αἰώνιου (βλ. Β' Κορ. 2,16).

Βλέπουμε λοιπὸν ὅτι ὁ ἐκ δεξιῶν ληστής ἐκεῖ στὸ σταυρὸ ἦρθε σὲ κατάνυξι, ἄνοιξαν τὰ μάτια του, εἶδε τὴν ἀλήθεια, καὶ μέσα σὲ μικρὸ διάστημα ἔτρεξε, ἔφτασε καὶ πέτυχε τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς του ἐπὶ τῆς γῆς. Μολονότι ἀκίνητος στὸ σταυρὸ, ἔκανε **τρία μεγάλα βήματα**.

✓ **Πρῶτον**, συντετριμμένος καὶ ταπεινωμένος, συναισθάνθηκε τὴν ἁμαρτωλότητά του καὶ ἐξομολογήθηκε τὴν ἐνοχή του. Τὰ λόγια του «*Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν*» εἶνε λόγια αὐτομεμψίας. **Αὐτομεμψία** εἶνε τὸ νὰ κατηγορῇ κανεὶς τὸν ἑαυτό του καὶ ἀποτελεῖ ἰσχυρὸ πνευματικὸ ὄπλο κατὰ τοῦ κακοῦ ποὺ φωλιάζει μέσα μας. Ἡ αὐτομεμψία ἀκολουθεῖ μετὰ τὴν αὐτογνωσία, μετὰ τὸ «*γνώθι σαυτὸν*» τῶν ἀρχαίων. Ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος εἶνε συνήγορος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ εἰσαγγελεὺς ποὺ ἀπευθύνει κατηγορῶ κατὰ τῶν ἄλλων. Ὁ ληστής ὅμως δὲν κατηγορήσε κανένα ἄλλον (π.χ. τὴν κοινωνία, γο-

νεῖς, δασκάλους, ἄρχοντες, ἱερεῖς κ.λπ.) παρὰ μόνο τὸν ἑαυτό του. Δὲν εἶπε, Δὲν φταίω ἐγώ, μέσα σὲ τέτοιο κόσμο ἀνατράφηκα. Γιατὶ εἶνε ἀλήθεια ὅτι ὁ ἄνθρωπος, παρ' ὅλη τὴν κακὴ ἐπιρροὴ τοῦ περιβάλλοντος, ἔχει ἀπὸ τὸ Θεὸ τὴ δύναμι ν' ἀντισταθῆ καὶ νὰ νικήσῃ τὸ κακό, ὅπως π.χ. ὁ Νῶε τὸν καιρὸ τοῦ κατακλισμοῦ καὶ ὁ Λῶτ στὰ Σόδομα. Ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς λέει: «Ψυχὴ καὶ Χριστὸς σὰς χρειάζονται· αὐτὰ τὰ δύο, ὅλος ὁ κόσμος νὰ πέσῃ ἐπάνω σας, δὲν μπορεῖ νὰ σὰς τὰ πάρῃ, ἐκτὸς μόνο ἂν τὰ δώσετε μόνοι σας».

✓ **Δεύτερον**, ἀναγνώρισε καὶ διακήρυξε τὴν ἀναμαρτησίαν τοῦ Χριστοῦ. Τὰ λόγια του «*Οὗτος οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε*» εἶνε **ὁμολογία** πίστεως στὸν ἀναμάρτητο Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Γιὰ νὰ σωθῆ κανεὶς πρέπει νὰ πιστέψῃ στὸ Χριστό, νὰ ὁμολογήσῃ τὴ θεότητά του καὶ νὰ βαπτισθῆ στὸ ὄνομά του. Ὁ ληστής μέσα σὲ μικρὸ διάστημα ἐγνώρισε τὸ Χριστό, τὸν ὁμολόγησε ἀναμάρτητο Σωτῆρα καὶ Θεό, καὶ ζήτησε νὰ λάβῃ τὸ ἔλεός του.

✓ Τὸ **τρίτο** βῆμα τοῦ ἦταν ἡ θερμὴ παράκλησις «*Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου*» (Λουκ. 23,42). Ὁ λόγος αὐτός, ὅπως βεβαιώνει ἡ Ἐκκλησία μας, ἔγινε τὸ **κλειδί** μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ληστής ἀνοίξε τις κλειστὲς πύλες τοῦ παραδείσου. Τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ἀκοῦμε στὸ συναξάρι τὸν στίχο·

«Κεκλεισμένας ἦνοιξε τῆς Ἐδέμ πύλας βαλὼν ὁ ληστής κλειδα τὸ “Μνήσθητί μου”».

Ἡ παράκλησίς του ἔγινε δεκτὴ. Ἀπόδειξις εἶνε ἡ βεβαίωσις ποὺ ἔλαβε ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Ἐσταυρωμένου· «*Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*» (Λουκ. 23,43).

Γιὰ πολλὰς ληστεῖες ἦταν ἄξιος καταδίκης ὁ ἐκ δεξιῶν κακοῦργος. Πρόλαβε ὅμως πρὶν ξεψυχήσῃ νὰ κἀνῃ καὶ μία «ληστεία» εὐλογημένη· στὸ «παραπέντε» **ἄρπαξε τὸν παράδεισο!**

***

Οἱ ἄλλοι λόγοι τοῦ σταυροῦ εἶνε εἴτε προσευχὴ - συνομιλία μὲ τὸν οὐράνιο Πατέρα, εἴτε παραγγελία σὲ ἀγαπητὰ πρόσωπα, εἴτε προσωπικὴ ἔκφρασις· ὁ τρίτος αὐτὸς λόγος τοῦ εἶνε ἡ **κατάληξις ἐνὸς διαλόγου**· «*Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*». Τί συμπεραίνουμε ἀπὸ τὰ λόγια αὐτά·

✓ Ὁ Ἐσταυρωμένος μὲ τὸ «*Ἀμὴν λέγω σοι*» βεβαιώνει, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ **κυρίαρχος τῆς οὐρανίου βασιλείας**, ἐκεῖνος ποὺ κρίνει καὶ ἀποφασίζει ποιὸς εἶνε ἄξιος νὰ εἰσέλθῃ στὸν παράδεισο. Μπορεῖ ὡς ἄνθρωπος τὴν ὥρα αὐτὴ νὰ ἔνῃ καθηλωμένος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ὡς Θεὸς ὅ-

μως δὲν παύει νὰ ἔνῃ αὐτὸς ποὺ μέσα στὸ τρυπημένο χέρι του κρατᾷ τὴ ζωὴ ὅλων τῶν ὄντων, τὶς οὐράνιες σφαῖρες καὶ τοὺς γαλαξίες, καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἐξουσία τοῦ παραδείσου.

✓ Τὸ «*σήμερον*», ποὺ λέει, **γιὰ τὸν ἴδιο** μὲν δὲν σημαίνει ὅτι ἕως τώρα δὲν ἦταν στὸν παράδεισο καὶ θὰ εἰσέλθῃ τώρα ἐκεῖ μαζί μὲ τὸ ληστή. Ὁχι. Ὁμιλεῖ ὡς ἄνθρωπος. Διότι **ὡς Θεὸς δὲν ἔλειψε ποτὲ ἀπὸ ἐκεῖ**, ὅπως λέει ὁ γνωστὸς ὕμνος τῆς Διακαινησίμου· «*Ἐν τάφῳ σωματικῶς, ἐν ἄδου δὲ μετὰ ψυχῆς ὡς Θεός, ἐν παραδείσῳ δὲ μετὰ ληστοῦ, καὶ ἐν θρόνῳ ὑπῆρχες, Χριστέ, μετὰ Πατρὸς καὶ Πνεύματος, πάντα πληρῶν ὡς ἀπερίγραπτος*» (ἀπόδειπν. Διακαιν.).

✓ Τὸ «*σήμερον*» ὅμως **γιὰ τὸ ληστή** δὲν σημαίνει καὶ ὅτι ὁ παράδεισος ἔχει ἀνοίξει ἤδη ἀπὸ τώρα. Σημαίνει, ὅτι ὁ ληστής –καὶ μαζί μ' αὐτὸν βέβαια ὅλοι οἱ δίκαιοι– **ἀπλῶς προγεύεται ἀπὸ τώρα τὸν παράδεισο**, ἐν μέρει ὅμως καὶ ὄχι πλήρως· στὴν πληρότητά του θὰ τὸν ἀπολαύσῃ μόνο μετὰ τὴν τελικὴ κρίσι.

***

Ὁ εὐγνώμων ληστής, ἀγαπητοί μου, εἶνε **ὑπόδειγμα ἐξομολογήσεως**. Ἐξομολογήθηκε δημοσίως, ἐνῶ ἔμελλε δὲν ἐξομολογοῦμεθα οὔτε κατ' ἰδίαν στὸν πνευματικὸ. Ἀκοῦμε τὴν ἐξομολογήσιν του ὅλοι, λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ, καὶ ἐκτὸς ἀπὸ λίγους οἱ πολλοὶ δὲν ἐξομολογοῦνται. Πόσο χαίρομαι ὅταν μαθαίνω, ὅτι σὲ μιὰ ἐνορία πῆγε πνευματικὸς καὶ ἐξομολογήθηκαν ὅλοι! Καὶ ἔχει ἡ Ἐκκλησία μας καλοὺς ἐξομολόγους. Γιὰ τὸν Κοπέρνικο, διάσημο ἀστρονόμο, λένε ὅτι ζήτησε νὰ γράψουν στὸν τάφο του· Δὲν ζητῶ τὴ χάρι ποὺ ἔλαβαν οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ μάρτυρες· ζητῶ τὴ χάρι τοῦ ληστοῦ, ποὺ ὁ Χριστὸς τοῦ εἶπε «*Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*». Μακάριοι ὅσοι θὰ ἔχουν μιὰ θέσι ἐκεῖ.

Μὲ τὰ λόγια του «*Ἄξια ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν*» ὁ ληστής εἶνε ἀκόμη **ὑπόδειγμα αὐτομεμψίας**. Ἄν οἱ πρωτόπλαστοι ἔχασαν τὸν παράδεισο, εἶνε διότι τοὺς ἔλειψε ἡ αὐτομεμψία. Τὸ ἴδιο μποροῦμε νὰ ποῦμε γιὰ τὸν καθένα μας ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ χώρα ὡς σύνολο· «*Ἄξια ὧν πράττει ἀπολαμβάνει*»· θὰ τιμωρηθῆ ἰδίως γιὰ τὶς βλασφημίες. Ὡ πατρίδα μου, μεγάλες τιμωρίες θὰ ἐπακολουθήσουν.

Ἄν θέλῃ ὁ Θεὸς καὶ διὰ τῶν προσευχῶν τῶν ἁγίων πατέρων **θὰ συνεχίσουμε τὴν ἐρμηνεία**. Μέχρι τὸ Μέγα Σάββατο ἐλπίζω νὰ ἐξηγήσουμε καὶ τοὺς ἄλλους λόγους τοῦ Ἐσταυρωμένου Λυτρωτοῦ· ὄν, παῖδες, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2180	Μεγάλῃ Τετάρτῃ βράδῃ 24 Ἀπριλίου 2019	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	--	---

4ος λόγος τοῦ σταυροῦ

Δυσερμηνευτος λόγος

«Ἥλι Ἥλί, λιμᾶ σαβαχθανί; τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;» (Ματθ. 27,46. Ψαλμ. 21,2· πρβλ. Μάρκ. 15,34)

Ἀπόψε, ἀγαπητοί μου, θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸν τέταρτο λόγο ποὺ ἐξεφώνησε ὁ Χριστὸς ἐπάνω στὸ σταυρό. Ὅπως εἶπαμε, **στὸ Γολγοθᾶ ἄνοιξε σχολεῖο**, τὸ ἀνώτερο ἀπ' ὅλα τὰ σχολεῖα. Σ' αὐτὸ κ' ἕνας ἀγράμματος, ποὺ παρακολουθεῖ μὲ πίστι καὶ εὐλάβεια τὰ ἅγια πάθη τοῦ Κυρίου μας, γίνεται σοφώτερος κι ἀπ' τὸ ν' ἀκούσῃ λόγους καὶ κηρύγματα ὄλων τῶν φιλοσόφων ὄλων τῶν αἰώνων. Ἐπτὰ λόγους ἐξεφώνησε ὁ Κύριος ἐπάνω στὸ σταυρό. Πέλαγος θείων νοημάτων περιέχουν· κάθε λόγος του κ' ἓνα θαῦμα.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει, ὅτι οἱ κατάδικοι πάνω στὸ σταυρὸ ἔβγαζαν τ' ἀπωθημένα τους – γιὰ νὰ μιλήσουμε ψυχολογικά. Ὅ,τι εἶχαν ἐναντίον τῆς κοινωνίας, τὸ ἐξέβραζαν μὲ σκληρὲς λέξεις ἐκεῖ. **Ὁ Χριστὸς ὅμως ἄφησε στὸ σταυρὸ λόγους θαυμασίους.** Εἶπαμε ἕως τώρα γιὰ τοὺς τρεῖς πρώτους λόγους του· τὸν πρῶτο (πρὸς τὸν οὐράνιο Πατέρα «*Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι*» - Λουκ. 23,34), τὸν δεύτερο (πρὸς τὴν Παναγία Μητέρα καὶ τὸν Ἰωάννη «*Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου*» καὶ «*Ἴδού ἡ μήτηρ σου*» - Ἰω. 19,26-27), καὶ τὸν τρίτο (πρὸς τὸν ληστή «*Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*» - Λουκ. 23,43).

Τώρα προχωροῦμε στὸν **τέταρτο λόγο**· καὶ αὐτὸς εἶνε τὰ λόγια ποὺ σώθηκαν καὶ σὲ ἐβραϊκὴ γλῶσσα· «*Ἥλι Ἥλί, λιμᾶ σαβαχθανί;*», δηλαδὴ στὰ ἑλληνικὰ «*Θεέ μου Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;*» (Ματθ. 27,46. Ψαλμ. 21,2· πρβλ. Μάρκ. 15,34).

* * *

Ὁ λόγος αὐτός, ἀγαπητοί μου, εἶνε **δυσερμηνευτος**. Προσπάθησαν θεολόγοι καὶ ἱεροκήρυκες νὰ τὸν ἐρμηνεύσουν, ἀλλὰ στὸ βάθος τῆς ἐννοίας του ποῖός μπορεῖ νὰ φτάσῃ! Κρύβει μυστήριον μεγάλο.

Ἐπάνω στὸ σταυρὸ ἔμεινε ὁ Κύριος πέντε περίπου ὥρες, ἀπὸ πρὶν τὴν *ἕκτη* ὥρα (12 τὸ

μεσημέρι) μέχρι τὴν *ἐνάτη* ὥρα (3 τὸ ἀπόγευμα). Τὸν λόγο αὐτὸν τὸν εἶπε μὲ δυνατὴ φωνὴ «*περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν*» (Ματθ. 27,46), ἀφοῦ δηλαδὴ εἶχε ὑπομείνει ὅλη τὴν ὀδύνη τοῦ πάθους καὶ ἐνῶ πλησίαζε ἡ ὥρα νὰ ἐκπνεύσῃ. Τώρα ὁ Χριστὸς εἰσέρχεται τρόπον τινὰ στὸ πιὸ τρικυμιῶδες πέλαγος τῆς ἀνθρωπίνης **θλίψεως**.

Τί σημαίνουν τὰ λόγια αὐτά; Μπορεῖ ὁ οὐράνιος Πατὴρ νὰ ἐγκαταλείψῃ ποτὲ τὸν Υἱόν του, μὲ τὸν ὁποῖον **εἶνε ἓνα**; μποροῦν νὰ χωριστοῦν μεταξύ τους ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν τὰ πρόσωπα τῆς Θεότητος; «*Εγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἓν ἐσμεν*» εἶπε ὁ Χριστὸς (Ἰω. 10,30· 17,11,21-22). Ἡ μπορεῖ ἡ θεία φύσις νὰ χωριστῇ ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνη φύσι, μὲ τὴν ὁποία εἶνε ἐνωμένη στὸ πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ «*ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἀχωρίστως, ἀδιαιρέτως*», ὅπως ἀπεφάνθη ἡ Δ' Οἰκουμενικὴ Συνοδος; Ὅχι ἀσφαλῶς. Τότε τί σημαίνουν τὰ λόγια αὐτά;

Ὁ λόγος «*Θεέ μου Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;*» (Ματθ. 27,46), ὅπως εἶπαμε, εἶνε **δυσερμηνευτος**. Ἐνα ἀπὸ τὰ δέκα μεγάλα πνεύματα τῆς ἀνθρωπότητας, **ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος** (τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα φέρω ἀναξίως), σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ ἔργα του, τὸ *Κεκραγάριον* ποὺ εἶνε μία ἀνοδὸς κατασκευαστικῶν προσευχῶν πρὸς τὸν ἐσταυρωμένο Λυτρωτὴ, δίνει κάποια ἐξήγησι. Στέκεται μὲ δέος ἐμπρὸς στὸν Ἐσταυρωμένο καὶ λέει· Κύριε, τί ἔκανες καὶ βρῖσκεσαι ἐπὶ τοῦ σταυροῦ; ἔκανες κανένα κακό; Οἱ αἰῶνες ἀπαντοῦν, ὅτι κανένα κακό δὲν ἔκανες. Τότε γιατί πάσχεις; Καὶ ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος· **Πάσχεις ὑπὲρ ἡμῶν**, Κύριε, πάσχεις γιὰ μᾶς· καὶ λέγοντας τὰ λόγια αὐτά ἔρχεσαι στὴ θέσι μας καὶ **ὀμιλεῖς ἀντὶ ἡμῶν**, μιλᾷς γιὰ λογαριασμό μας. Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ Χριστὸς τὴν ὥρα ἐκείνη ὑφίσταται ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ὑποστοῦμε ἐμεῖς, ὅ,τι ἔπρεπε νὰ πάθουμε ἐμεῖς τὸ ἔπαθε ἐκεῖνος.

Τί έπρεπε νά πάθουμε; Τά δικά μας **χέρια**, λέει ό ίερός Αύγουστίνος, πού διαπράττουν πληθος άμαρτήματα, έπρεπε νά αισθανθοῦν τούς *ήλους*, τὰ καρφιά, καί *όχι* τὰ δικά σου, πού σκόρπισαν παντοῦ έλεος καί άγάπη. Τά δικά μας **πόδια**, πού τρέχουν σέ διασκεδάσεις καί οϊκους άνοχης, έπρεπε νά καρφωθοῦν, καί *όχι* τὰ δικά σου, πού βάδισαν χιλιόμετρα πεζή γιά νά βρής τό άπολωλός *όπως* τή Σαμαρείτιδα. *Η* δική μας **κεφαλή**, τó κέντρο πονηρών σκέψεων, έπρεπε νά κεντηθῆ με άγκάθινο στεφάνι, καί *όχι* ή δική σου, πού εΐχε σκέψεις μόνο θεϊκές καί ούράνιες. *Η* δική μας **γλώσσα**, πού «κόκκαλα δέν *έχει* καί κόκκαλα τσακίζει», έπρεπε νά πικραθῆ με *όξος* καί χολή, καί *όχι* ή δική σου, πού έλάλησε τὰ αϊώνια ρήματα τής σωτηρίας μας. *Η* δική μας **πλευρά** έπρεπε νά κεντηθῆ με λόγχη, καί *όχι* ή δική σου, πού σκέπαζε τήν ευγενέστερη καρδιά. Καί ή δική μας **ράχη** έπρεπε νά μαστιγωθῆ με τó φραγγέλλιο, *όχι* ή δική σου.

Ό **Ήλιος Μηνιάτης** αναφέρει τó *έξῆς* σχετικό. Ζούσε γύρω στο 650 π.Χ. στην Κάτω Ίταλία *ένας* νομοθέτης, **ό Ζάλευκος**. Αὐτός *εΐχε* θεσπίσει τόν *έξῆς* *αύστηρό νόμο*. *Όποιος* συλληφθῆ νά μοιχεύη με τή γυναίκα τοῦ *άλλου*, θά τυφλώνεται, θά τοῦ βγάδουν καί τὰ δύο μάτια. Συνέβη *όμως* στο παράπτωμα αὐτό νά πέση *ό γυιός* του. Τόν *έπιασαν* καί τώρα *ό πατέρας* βρέθηκε μπροστά σέ μεγάλο δίλημμα. Τί νά κάνη· *άν* τόν *άθώωση*, θά *νε* σκάνδαλο στην *έπικράτειά* του· νά τόν τιμωρήση; ή πατρική καρδιά του δέν τó *έπέτρεπε*. Δικαιοσύνη καί *έλεος*, τὰ δύο αὐτά, συγκρούονταν μέσα του. Τέλος τί *άποφάσισε*· νά βγάλη τó *ένα* μάτι τοῦ παιδιοῦ του καί τó *ένα* μάτι τó δικό του! *κάπως* *έτσι* θεώρησε *ότι* γίνεται συμβιβασμός δικαιοσύνης καί *έλέους*.

Αὐτό *εΐνε* μιá εικόνα, *ένα* παράδειγμα, πού *ρίχνει* λίγο φώς στο μυστήριο τής σταυρώσεως τοῦ Κυρίου *ήμῶν* Ίησοῦ Χριστοῦ. *Έμεΐς* *άμαρτήσαμε*, *έμεΐς* *έπρεπε* νά *ύποστοῦμε* τὰ μαρτύρια αὐτά· καί *άντι* *ήμῶν* τὰ *ύπέστη* *έκεΐνος*. **Η δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δέν *εΐνε* *όπως* τῶν *άνθρώπων***. *Η* *άνθρῶπινη* δικαιοσύνη ζητάει τιμωρία τοῦ *ένόχου*. «*Πρόσθε*ς *αὐτοΐς* *κακά*, *Κύριε*, *πρόσθε*ς *κακά* *τοΐς* *ένδόξοις* *τῆς* *γῆς*» (Ησ. 26,15)· *εΐνε* *έμφυτο* τó *αΐσθημα* αὐτό. *Ίσχυρότερο* *όμως* τó *αΐσθημα* τής θείας *άγάπης* *έλεγε*· νά συχωρηθῆ καί νά σωθῆ *ό άνθρωπος*. Καί ή πανάγαθη σοφία τοῦ Θεοῦ βρῆκε τρόπο, **βρῆκε τó πρόσωπο· Ίησοῦς Χριστός!** *Έπάνω* *στον* *πλανήτη* μας δέν γεννήθηκε *οὔτε* θά γεννηθῆ *σάν* αὐτόν· *γιατί* *ό Χριστός* δέν *ήταν* *άπλός* *άνθρωπος*, *όπως* τόν θεωροῦν *οΐ* *αΐρέσεις*· *οΐ* *χιλιασταί* *έχουν* *έκδώσει* *βιβλίο* *στο* *όποιο* *τάχα* *έγκωμιαστικά*

γράφουν, *ότι* *ό Χριστός* *εΐνε* *ό* *μεγαλύτερος* *άνδρας* *τῆς* *άνθρωπότητος*. Αὐτό *εΐνε* ή *μισή* *άλήθεια*, *δηλαδή* *πλάνη*. *Ό Χριστός* *εΐνε* «*διπλοῦς τήν φύσιν, άλλ' οὔ τήν ύπόστασιν*» (δοξ. πλ. δ')· *εΐνε* **σέ *ένα* *πρόσωπο* *δύο* *φύσεις*, *άνθρωπος* *άλλα* *καί* *Θεός***· *εΐνε* τó *δεύτερο* *πρόσωπο* τής *άγίας* καί *όμοουσίου* *Τριάδος*. Πατήρ, Υιός καί *άγιον* *Πνεῦμα*. *Άγία* *Τριάς*, *τρισήλιος* *θεότης*, *έλήθησον* *τόν* *κόσμον* *κ'* *έμένα* *τόν* *άμαρτωλό*.

Μποροῦσε με πολλούς τρόπους *ό Θεός* νά τιμωρήση τήν *άνθρωπότητα*. *Άντι* αὐτοῦ *νίκησε* ή *άγάπη* του καί βρῆκε *άλλο* *τρόπο* *θεραπείας*· *κατέβηκε* *στή* *γῆ*, *έπαθε* *γιά* *μᾶς* *φορτωμένος* τὰ *κρίματά* μας, καί *έκ* *μέρους* μας *εΐπε* τó «*Θεέ* *μου* *Θεέ* *μου*, *ίνατί* *με* *έγκατέλιπες*;». *Έμεΐς* *ήμασταν* *οΐ* *αΐτιοι*, *καθένας* *άπό* *μᾶς*. *Ό* *προφήτης* *Ήσαΐας*, *όχτώ* *αΐῶνες* *νωρίτερα*, *προφήτευσε* καί *εΐπε* – θά *τ'* *άκούσουμε* *τή* *Μεγάλη* *Παρασκευή*· «*Οὔτος* *τᾶς* *άμαρτίας* *ήμῶν* *φέρει* *καί* *περι* *ήμῶν* *όδυνᾶται*, *καί* *ήμεΐς* *έλογισάμεθα* *αὐτόν* *εΐναι* *έν* *πόνῳ* *καί* *έν* *πληγῇ* *ύπό* *Θεοῦ* *καί* *έν* *κακώσει*. *Αὐτός* *δὲ* *έτραυματίσθη* *διά* *τᾶς* *άμαρτίας* *ήμῶν* *καί* *μεμαλάκισται* *διά* *τᾶς* *άνομίας* *ήμῶν*· *παιδεία* *εΐρήνης* *ήμῶν* *έπ'* *αὐτόν*. *Τῷ* *μῶλωπι* *αὐτοῦ* *ήμεΐς* *ίάθημεν*. *πάντες* *ώς* *πρόβατα* *έπλανήθημεν*, *άνθρωπος* *τῆ* *όδῶ* *αὐτοῦ* *έπλανήθη*· *καί* *Κύριος* *παρέδωκεν* *αὐτόν* *ταΐς* *άμαρτίαις* *ήμῶν*... *άπό* *τῶν* *άνομιῶν* *τοῦ* *λαοῦ* *μου* *ήχθη* *εΐς* *θάνατον*... *καί* *τᾶς* *άμαρτίας* *αὐτῶν* *αὐτός* *άνοίσει*... *άνθ'* *ὢν* *παρεδόθη* *εΐς* *θάνατον* *ή* *ψυχῆ* *αὐτοῦ*, *καί* *έν* *τοΐς* *άνόμοις* *έλογίσθη*· *καί* *αὐτός* *τᾶς* *άμαρτίας* *πολλῶν* *άνήνεγκε* *καί* *διά* *τᾶς* *άμαρτίας* *αὐτῶν* *παρεδόθη*» (Ησ. 53,4-12). **Εΐμαστε οΐ αΐτιοι τής θυσίας του**· *άν* *αὐτό* *δέν* *τό* *συναισθανθοῦμε*, *δέν* *σωζόμεθα*.

* * *

Άς *συναισθανθοῦμε*, *άγαπητοΐ* *μου*, *τήν* *άμαρτωλότητα* *μᾶς*, ή *όποία* *άνέβασε* *στο* *σταυρό* *τόν* *Κύριό* *μᾶς* *Ίησοῦν* *Χριστόν*. *Άς* *όμολογήσουμε*, *ότι* *έμεΐς* *εΐμαστε* *οΐ* *ύπαίτιοι* *όλων* *τῶν* *παθημάτων* *του*. **Άς τόν *εύχαριστήσουμε*** με τούς *ύμνους* καί *πρό* *παντός* με τήν *ύπακοή* *μᾶς*, με τó νά *ζήσουμε* *κατά* τó *θέλημά* *του*. Καί *τις* *άγιες* *αὐτές* *ήμέρες* νά *τρέξουμε* νά *έξομολογηθοῦμε*. *Πάντα* νά *θυμώμαστε* τήν *φρικτή* *αὐτή* *φωνή* *του* «*Ηλί* *Ήλί*, *λιμᾶ* *σαβαχθανί*;». *Κάθε* *φορά* *πού* *άμαρτάνουμε*, *δέν* *κάνουμε* *τίποτε* *άλλο* *άπό* *τό* νά τόν *σταυρώνουμε*· *οΐ* *Έβραΐοι* *τόν* *σταύρωσαν* *μιά* *φορά*, *έμεΐς* *τόν* *σταυρώνουμε* *μύριες* *φορές*.

Χαίρομαι πού βλέπω *ότι* **παρακολουθεΐτε** τή *σειρά* *αὐτῶν* *τῶν* *κηρυγμάτων*. *Άν* *θέλη* *ό* *Θεός*, *θά* *συνεχίσουμε*.

(†) *έπίσκοπος* *Αύγουστίνος*

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2181

Μεγάλη Πέμπτη βράδυ
25 Ἀπριλίου 2019

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης

5ος λόγος τοῦ σταυροῦ

Τρία εἶδη δίψης

«Διψῶ» (Ἰω. 19,28)

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, ἀγαπητοί μου, νὰ διαθέσω λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, γιὰ νὰ δοῦμε τί ἐορτάζουμε σήμερα. Ἐορτάζουμε τὰ **σεπτὰ πάθη** τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἶπαμε ἐφέτος νὰ ἐρμηνεύσουμε τοὺς ἐπτὰ λόγους, ποὺ εἶπε ὁ Χριστὸς ἐπάνω στὸ σταυρό, ποὺ περιέχουν πολὺτιμα διδάγματα· κάθε λόγος του, εἶπαμε, εἶνε ἓνα θαῦμα. Ὁ πρῶτος ἔχει τὸ δίδαγμα τῆς συγγνώμης· ὁ δεύτερος ἔχει τὸ δίδαγμα, τὰ παιδιὰ νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τοὺς γονεῖς· ὁ τρίτος διδάσκει νὰ μὴ λησμονοῦμε τὸ σκοπὸ μας ποὺ εἶνε ὁ παράδεισος· ὁ τέταρτος φωτίζει τὸ μυστήριον τῆς σταυρικῆς θυσίας, μὲ τὴν ὁποία ἐκπληρώνεται ἡ προφητεία τοῦ Ἡσαΐα «*Οὗτος τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται...*» (Ἡσ. 53,4). Καὶ τώρα εἶνε ἡ σειρά τοῦ πέμπτου λόγου.

Ποιὸς εἶνε ὁ **πέμπτος λόγος** τοῦ σταυροῦ; Εἶνε μία λέξις, τὸ ῥῆμα «**Διψῶ**» (Ἰω. 19,28). Τὸ εἶπε ὁ Χριστὸς «*ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή*». Ἦταν προφητευμένο ἀπὸ τὸν ψαλμωδὸ· «*Ξεράθηκε ἡ δύναμί μου σὰν ψημένο κεραμίδι, καὶ ἡ γλῶσσα μου κόλλησε στὸ λαρύγγι μου*» (Ψαλμ. 21,16).

***

Περὶ δίψης λοιπὸν θὰ μιλήσουμε. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου μας «**Διψῶ**» εἶνε πολυσήμαντος. Καὶ διακρίνουμε **τρία εἶδη δίψης**: τὸ πρῶτο εἶνε ἡ δίψα ἢ σωματικὴ, τὸ δεύτερο ἢ δίψα ἢ πνευματικὴ, καὶ τὸ τρίτο εἶνε ἡ μυστηριώδης δίψα. Ἄς προσπαθήσουμε μὲ λίγα ἀπλᾶ λόγια νὰ ἐξηγήσουμε αὐτὰ τὰ τρία.

● **Πρῶτα ἢ σωματικὴ δίψα, πάθος ἀδιάβλητο.**
Ἔνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα συστατικὰ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ καὶ τῆς φυσικῆς ζωῆς εἶνε τὸ νερό. **Ἀπαραίτητο τὸ νερό.**

Ἡ Γῆ, ὁ μικρὸς αὐτὸς πλανήτης, ἓνας κόκκος ἄμμου ἀπέναντι στὶς τεράστιες σφαῖρες τῶν διαφόρων οὐρανίων σωμάτων ποὺ στροβιλίζονται στὸ ἄπειρο, ἐπειδὴ ὠρίσθηκε ἀπὸ

τὸν Δημιουργὸ νὰ εἶνε ἡ κατοικία τοῦ ἀνθρώπου, **ἔχει νερό**. Ἄλλοῦ, π.χ. στὴ σελήνη, δὲν ὑπάρχει σταγόνα, ἐπικρατεῖ ξηρασία. Θὰ θυμάστε ὅτι, ὅταν ἓνας Ἀμερικανὸς **ἀστροναύτης** βρισκόταν σὲ διαστημικὸ ταξίδι, ἐκεῖ πάνω δίψασε, καὶ τότε εἶπε· Θεέ μου, πότε νὰ κατεβῶ στὴ Γῆ, ν' ἀνοίξω τὴν κάνουλα τοῦ σπιτιοῦ μου νὰ πιῶ νεράκι!... **Πόσο ἀχάριστοι εἴμαστε**, ποὺ λησμονοῦμε νὰ ποῦμε εὐχαριστῶν στὸ Θεὸ γιὰ τὴν δωρεὰ αὐτῆ τοῦ ὕδατος!

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως λένε οἱ ἐπιστήμονες, εἶνε κατὰ τὰ δύο τρίτα (2/3) νερό. Καὶ τὰ δύο τρίτα (2/3) ἐπίσης τῆς ἐπιφανείας τῆς ὑδρογείου σφαίρας τὰ καλύπτει ἡ θάλασσα, ἐνῶ μία ἄλλη μεγάλη ποσότητα νεροῦ αἰωρεῖται στὴν ἀτμόσφαιρα ὡς ὑδρατμοί. Ἡ ποσότητα αὐτῆ τῶν ὑδάτων εἶνε ρυθμισμένη. Γιατὶ ἂν ἡ ἐξάτμισι ἦταν μικρότερη, τότε ἀλλοίμονο· ἡ στάθμη τῶν θαλασσῶν θὰ ὑψωνόταν, τὰ νερά θὰ ἐκάλυπταν καὶ τὴν κορυφὴ τῶν Ἰμαλαίων· ἂν πάλι ἦταν μεγαλύτερη, ἄλλη συμφορὰ· οἱ ὑδρατμοὶ θὰ τύλιγαν τὴ γῆ στὸ σκοτάδι. Ποιὸς τὰ ρύμιζε αὐτά; «*Τίς ἐμέτρησε τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ;*» (Ἡσ. 40,12). Σὺ, Κύριε, ὁ ὁποῖος τὰ «*πάντα μέτρω καὶ ἀριθμῶ καὶ σταθμῶ διέταξας*» (Σ. Σολ. 11,20). **Τὰ ἔχει μετρήσει ὅλα ἀκριβῶς ὁ Κύριος.**

Τώρα ὁμως αὐτός, «*ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας*» (εἰς ἀντίφ. ὄρθρ. Μ. Παρ.), λέει «**Διψῶ**». **Ποιὸς τὸ λέει;** «*Ὁ λίμνας καὶ πηγὰς καὶ θαλάσσας ποιήσας*» (μεσῶδ. καθ. ὄρθρ. Μ. Πέμπτ.), αὐτὸς ποὺ δημιούργησε ὅλα τὰ νερά· «*ὁ διαρρήξας πέτρων ἐν ἐρήμῳ καὶ ἐρρύησαν ὕδατα καὶ χεῖμαρροι κατεκλύσθησαν καὶ διψῶντα τὸν λαὸν κορέσας*», αὐτὸς ποὺ χόρτασε στὴν ἔρημο μὲ νερὸ τοὺς διψασμένους Ἰσραηλιτεῖς (εὐχ. Μεγ. Ἁγιασμ.). Δίψασε καὶ μιὰ ἄλλη φορὰ, ὅταν περπατώντας μέσ' στὸν ἥλιο ἔφτασε κατὰκοπος στὸ φρέαρ Συχάρ καὶ ζήτησε νερὸ ἀπὸ τὴ Σαμαρείτιδα (βλ. Ἰω. 4,7)· τώρα ὁμως στὴ δίψα του ἀντὶ γιὰ νερὸ τὸν ποτίζουν ξίδικι ἀκούγε-

ται τὸ παράπονό του· «*Λαός μου, τί ἐποίησά σοι, καὶ τί μοι ἀνταπέδωκας; ἀντὶ τοῦ μάννα χολήν, ἀντὶ τοῦ ὕδατος ὄξος*» (θ' & ιβ' ἀντίφ. ὁρθρ. Μ. Παρ.).

Σήμερα ὁ Χριστὸς διψᾷ. Καὶ εἶνε φυσικό νὰ αἰσθάνεται σωματικὴ δίψα. Ἔχει ἐξαντληθῆ ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς Γεθσημανῆ μὲ ἰδρώτα ποὺ ἔσταζε πάνω στὴ γῆ «*ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος*» (Λουκ. 22,44), ἀπὸ τὴν ὀλονύκτιο ἀνάκρισι καὶ δίκη στὸ συνέδριο τῶν ἀρχιερέων, ἀπὸ τὸ ράπισμα τοῦ ὑπηρέτου, ἀπὸ τὴν ἀνάκρισι στὸν Πιλάτο, ἀπὸ τὴν «*ἐξουθένωσι*» στὸν Ἡρώδη (ἐ.ἀ. 23,11), ἀπὸ τοὺς ἐμπαιγμοὺς τῶν στρατιωτῶν, ἀπὸ τὴ φραγγέλλωσι στὸ πραιτώριο, ἀπὸ τὸ ἀγκάθινο στεφάνι, ἀπὸ τὴν πορεία πρὸς τὸ Γολγοθᾶ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ σταυροῦ, ἀπὸ τὴς πληγῆς τῶν ἥλων, ἀπὸ ὅλη τὴν αἱμορραγία, ἀπὸ τὴν ψυχικὴ ὀδύνη. Ἄπ' ὅλα αὐτὰ ἔχει ἐξαντληθῆ καὶ λέει «*Διψῶ*».

● Ὁ Χριστὸς ἐκτὸς ἀπὸ τὴ σωματικὴ εἶχε καὶ **δίψα πνευματικὴ**. Τί διψᾷ ὁ Κύριός μας; Τὴν **ἐπικράτησι τῆς βασιλείας του**. Διψᾷ νὰ δῆ ἐπάνω στὸν πλανήτη μας νὰ βασιλεύῃ ἡ **δικαιοσύνη**, καὶ δὲν βρίσκει δικαιοσύνη, βρίσκει ἀδικία καὶ ἐκμετάλλευσι τῶν ἀδυνάτων ἀπὸ τοὺς ἰσχυρούς. Διψᾷ ὁ Κύριος νὰ λάμπῃ παντοῦ ἡ **ἀλήθεια**, μὰ ἡ ἀλήθεια ἀποκρύπτεται ἢ παραποιεῖται καὶ νοθεύεται. Διψᾷ ν' ἀπλώνεται ἡ **εἰρήνη** του, καὶ ἀντὶ τῆς εἰρήνης κροτοῦν ὄπλα, διεξάγονται πόλεμοι τοπικοὶ καὶ παγκόσμιοι· δὲν ἀποκλείεται κατὰ τὴ Γραφὴ τὰ μάτια μας νὰ δοῦν καὶ τὸν Ἀρμαγεδῶνα τῆς Ἀποκαλύψεως (16,16). Οἱ ἄνθρωποι βαυκαλίζονται μὲ αἰσιόδοξες προβλέψεις γιὰ τὸ μέλλον· δὲν συμμερίζομαι τὴν αἰσιοδοξία τους. Αἰσιόδοξοι μποροῦν νὰ εἶνε μόνο οἱ δίκαιοι. Οἱ ἄλλοι ἔχουμε ἀμαρτήσῃ τόσο πολὺ, σταυρώσαμε τὸ Χριστὸ τόσες φορές, ὥστε πρέπει νὰ περιμένουμε θλίψεις καὶ δεινά. Διψᾷ ὁ Χριστὸς τὴν **ἀγάπη**, καὶ βλέπει κακία καὶ μῖσος ἄγριο στὸν κόσμο. Αὐτὴ εἶνε δυστυχῶς ἡ πραγματικότης.

● Τέλος, στὴν ψυχὴ τοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει καὶ μιὰ ἄλλη **δίψα μυστηριώδης**, ὅπως τὴν λέει ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης. Ποιὰ εἶνε αὐτὴ ἡ μυστικὴ δίψα; Τόσο πολὺ μᾶς ἀγαπᾷ ὁ Κύριός μας, ὥστε ἦταν πρόθυμος νὰ ὑποστῆ ὄχι μόνο αὐτὰ ποὺ ὑπέφερε, ἀλλὰ πολὺ περισσότερα, ἀρκεῖ νὰ σωθῆ τὸ ἀνθρώπινο γένος. Ἡ ἀγάπη του εἶνε πολὺ μεγάλη, δὲν βρίσκεται εὐκόλα εἰκόνα κατάλληλη νὰ τὴν παραστήσῃ. Μικρὸ δεῖγμα τῆς ἀγάπης του μπορεῖ ἴσως νὰ θεωρηθῆ ἡ **ἀγάπη τῆς μάνας**. Τί κάνει ἡ μάνα, κάθε μάνα· ἀγαπᾷ τὸ παιδί της καὶ θυσιάζεται γι' αὐτό. Ὅταν εἶνε ἄρρωστο, ἀγρυπνεῖ ὅλη τὴ νύχτα στὸ προσκέφαλό του. Λένε καὶ γιὰ κάποια μητέρα ποὺ βρέθηκε στὴν

ἔρημο, ὅτι ἐκεῖ ἐστεῖρευσαν οἱ μαστοὶ της, δὲν εἶχε γάλα νὰ τὸ ποτίσῃ, καὶ τότε τί ἔκανε· ἄνοιξε τὴς φλέβες της καὶ πότισε τὸ βρέφος μὲ τὸ αἷμα της! Διότι τί εἶνε τὸ γάλα, ποῦ ἡ ἐπιστήμη τὸ θεωρεῖ ἀναντικατάστατο γιὰ τὴν τροφοδοσία καὶ ὑγεία τοῦ παιδιοῦ; αἷμα τῆς μητέρας εἶνε, ποῦ μεταβάλλεται σὲ γάλα μέσα στὸ θαυμαστὸ ἐργαστήριό τοῦ ὀργανισμοῦ της. Ὅταν κανεὶς παρατηρῆ τέτοια φαινόμενα, ἀπορεῖ πῶς ὑπάρχουν ἄπιστοι; Παίρνει ἡ γυναίκα νερὸ καὶ τροφή, αὐτὰ γίνονται αἷμα, καὶ τὸ αἷμα γίνεται φυσικὸ γάλα. Ἡ μάνα λοιπὸν αὐτὴ στὴν ἔρημο ἄνοιξε τὴς φλέβες της, πότισε μὲ αἷμα τὸ βρέφος, καὶ ἔτσι αὐτὸ ἔζησε. Μικρὴ εἰκόνα αὐτὴ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ποῦ διψᾷ τὴ σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητος.

* * *

Δύο λόγια ἀκόμη, ἀγαπητοί μου. Ἐφιστῶ τὴν προσοχή σας στὸ ἐξῆς. Ὅσο εἶστε βέβαιοι ὅτι αὔριο εἶνε Μεγάλη Παρασκευή, τόσο καὶ ἀκόμη πιὸ βέβαιοι νὰ εἶστε, ὅτι θὰ ἔρθῃ ἡ ἡμέρα, ποῦ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ «*ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν*» (Ζαχ. 12,10 = Ἰω. 19,37). Θὰ σειστοῦν τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ὁ ἥλιος θὰ σκοτισθῆ, τὰ ἄστρα θὰ πέσουν, οἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν θὰ σαλευτοῦν, θὰ λάμπῃ ὁ σταυρὸς πιὸ πολὺ κι ἀπὸ τὸν ἥλιο, καὶ τότε **θὰ ἔρθῃ ὁ Χριστὸς νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον**. Δὲν θὰ εἶνε ὅπως στὴν πρώτη παρουσία του· τώρα θὰ ἔρθῃ μὲ ὅλη τὴ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο του. Θὰ δικάσῃ τὸν Πιλάτο, τοὺς Ἰουδαίους, τὸν Ἰούδα· ἀλλὰ θὰ δικάσῃ κ' ἐμᾶς, ποῦ ἀμαρτήσαμε περισσότερο ἀπὸ ἄλλες γενεές. Θὰ μᾶς διαίρῃ σὲ δύο κατηγορίες, τοὺς δικαίους καὶ τοὺς ἀμαρτωλοὺς, στοὺς ὁποίους μεταξὺ ἄλλων θὰ πῆ· Δίψασα καὶ δὲν μοῦ δώσατε νὰ πιῶ. Αὐτοὶ θὰ ποῦν· Πότε σὲ εἶδαμε, Κύριε, διψασμένο καὶ δὲν σοῦ δώσαμε νὰ πιῆς; Κ' ἐκεῖνος θὰ τοὺς ἀποστομώσῃ λέγοντας· «*Ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποίησατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποίησατε*» (Ματθ. 25,45).

Δηλαδή, Ὁ Χριστὸς περπατᾷ στὸν κόσμον. Ποῦ περιπατᾷ; ὅπου φτωχός, ὅπου γυμνός, ὅπου πεινασμένος, ὅπου διψασμένος, ὅπου φυλακισμένος, ἐκεῖ εἶνε ὁ Χριστός. Οἱ πολλοὶ γλεντοῦν, διασκεδάζουν· κάποιοι ἄλλοι ὅμως ὑποφέρουν, πεινοῦν, πεθαίνουν. Ἄς φιλοτιμηθοῦμε τὸ Πάσχα νὰ δεῖξουμε ἀγάπη. Καὶ ἕνα ποτήρι νερὸ νὰ δώσουμε, θὰ ὑπάρχῃ ἀμοιβή (βλ. Ματθ. 10,42). Ὁ Χριστιανὸς χωρὶς ἀγάπη καὶ ἐλεημοσύνη δὲν ἑορτάζει. Οἱ ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες νὰ εἶνε **ἡμέρες ἐλεημοσύνης**.

Αὔριο τὸ πρωί, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, θὰ συνεχίσουμε μὲ τὸν ἕκτο λόγο τοῦ σταυροῦ.

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«*Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος*» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafllo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2182	Μεγάλη Παρασκευὴ πρωὶ 26 Ἀπριλίου 2019	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	---	---

ἄρτος λόγος τοῦ σταυροῦ

Ποιό θά 'νε τὸ δικό μας τέλος;

«*Τετέλεσται*» (Ἰω. 19,30)

Χθὲς τὸ βράδυ, ἀγαπητοί μου, ὁ γέρον ἐπίσκοπος, μολονότι **κάμπομαι** κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν 86 καὶ πλέον ἐτῶν, προσπάθησα νὰ δώσω μία εἰκόνα τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἰδιαιτέρως νὰ μιλήσω ἐπὶ ἐνὸς λόγου τοῦ Ἐσταυρωμένου, ποὺ εἶπε ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ σταυροῦ, τοῦ ῥήματος «*Διψῶ*» (Ἰω. 19,28)· εἶπαμε ὅτι τριῶν εἰδῶν εἶνε ἡ δίψα τοῦ Χριστοῦ· δίψα σωματικὴ, δίψα πνευματικὴ, δίψα μυστηριώδης - μυστικὴ.

Τώρα ἂς ἔλθουμε στὸν **ἕκτο καὶ προτελευταῖο λόγο** ποὺ εἶπε ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· καὶ αὐτὸς εἶνε ἡ λέξι «*Τετέλεσται*» (Ἰω. 19,30). Τί σημαίνει «*Τετέλεσται*»; Τί ἔννοια ἔχει τὸ ἀρχαῖο αὐτὸ ῥῆμα; Μήπως ὁ Κύριος τὸ λέει ὡς ἕναν ἀπαισιόδοξο ἐπίλογο τῆς ζωῆς του; Εἶνε βαθὺς ὁ λόγος, πέλαγος, ὠκεανός. Ἐμεῖς θὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε μερικὰ δείγματα τοῦ πλοῦτου τῶν ἐννοιῶν ποὺ περιέχει. Ἐπ' αὐτοῦ, ὅπως χθὲς, τριμερῆς θὰ εἶνε καὶ σήμερα ἡ σύντομη ὁμιλία μας.

***

«*Τετέλεσται*», ἀγαπητοί μου, κατὰ λέξιν θὰ πῆ· «ἔχει τελειώσει», «τέλος», «ἤρθε τὸ τέλος». Ὁ Κύριος λέει τὸ «*Τετέλεσται*» **γιά τρεῖς λόγους**.

● Ἐν πρώτοις ἔννοεῖ, ὅτι **ἔλαβαν τέλος - ἐκπληρώθηκαν οἱ προφητεῖες** τῆς παλαιᾶς διαθήκης.

Κανενὸς ἀνθρώπου ἡ ἱστορία δὲν γράφεται προτοῦ νὰ κλεισῇ ἡ ζωὴ του. Γεννιέται ἂς ποῦμε ἕνα παιδί· τί θὰ γίνῃ ὅταν μεγαλώσῃ, ποιά θὰ εἶνε ἡ ἐξελίξι του, τὸ μέλλον του; Ἄγνωστο. Μόνο ὁ Θεὸς γνωρίζει. Οἱ ἀνθρωποβιογραφοῦνται ἀφοῦ κλεισῇ ὁ κύκλος τῆς διαβάσεώς τους. Ὁ βίος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου γιὰ παράδειγμα ἱστορήθηκε μετὰ τὸ θάνατό του πλέον. Καὶ ὅλων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἱστορίας ἡ ζωὴ συγγράφεται ἀφοῦ ὀλοκληρωθοῦν τὰ πεπραγμένα τους.

Ἐνὸς μόνο ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα γράφτηκαν προτοῦ καὶ νὰ συμβοῦν πάνω στὴ γῆ, δηλαδὴ

προφητεύθηκαν· αὐτὸς εἶνε ὁ **Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός**. Τὰ σχετικὰ μὲ τὸ πρόσωπό του προαναγγέλθηκαν, καὶ μάλιστα πολὺ νωρίς.

✓ Ἡ γέννησίς του καὶ ἡ λύτρωσις ποὺ θὰ ἔφερνε στὸν κόσμον ἀποκαλύφθηκαν πρὶν ἀπὸ πέντε - ἕξι χιλιάδες χρόνια στοὺς ἀνθρώπους! γεγονός πρῶτοφανές. Πότε ἀκριβῶς; Μέσα στὸν παράδεισο, ἢ μᾶλλον ὅταν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἀμάρτησαν καὶ ἐκδιώχθηκαν ἀπὸ τὸν παράδεισο. Τότε, μέσα στὴ συμφορὰ καὶ τὴν ἀπελπισία τους, ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, σὰν φωτεινὸ ἄστρο ἐλπίδος μέσα στὸ σκοτάδι, νὰ λέῃ στὸν διάβολο· «*Ἐχθραν θήσω, θὰ βάλω ἔχθρα, ἀνάμεσα σ' ἐσένα καὶ στὴ γυναῖκα κι ἀνάμεσα στοὺς ἀπογόνους σου καὶ στὸν ἀπόγονό της*»· ἕνας μακρινὸς ἀπόγονος τῆς Εὐὰς θὰ σοῦ συντρίψῃ τὸ κεφάλι, κ' ἐσὺ θὰ τοῦ τσιμπήσῃς «*τὴν πτέρναν*» (Γέν. 3,15)· ἐσὺ δηλαδὴ θὰ τοῦ προξενήσῃς μιὰ μικρὴ βλάβη, ἐνῶ ἐκεῖνος θὰ σοῦ δώσῃ καίριο καὶ τελειωτικὸ χτύπημα. Αὐτὸ κατὰ ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος γράφτηκε **ἀπὸ τὸ Μωυσῆ** στὴ Γένεσι 1.500 χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Καὶ πράγματι ὁ Χριστὸς συνέτριψε ὀριστικὰ τὸ σατανᾶ, νίκησε τὸ θάνατο, κατέλυσε τὸ βασίλειο τοῦ ἄδου.

✓ Προφητεύθηκε κατόπιν **ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ**, ὅταν κατὰ τὴ θυσία τοῦ Ἰσαὰκ ἕνας κριάρι, ἕνα κριάρι, μπλεγμένο στὸ φυτὸ σαβέκ (ποὺ προεικόνιζε τὸν σταυρὸ) πῆρε τὴ θέσι τοῦ παιδιοῦ καὶ θυσιάστηκε ἀντ' αὐτοῦ (βλ. Γέν. 22,1-19).

✓ Προφητεύθηκε **ἀπὸ τὸ Δαυῖδ**. Ὅλο τὸ Ψαλτήριον προφητεύει λεπτομέρειες τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (βλ. π.χ. Ψαλμ. 21ος κ.ά.).

✓ Ἰδιαιτέρως προφητεύθηκε **ἀπὸ τοὺς μεγάλους προφήτες** καὶ ἰδιαιτέρως τὸν **Ἡσαία**, ὁ ὁποῖος ἔγραψε· «*Οὗτος τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει*» (Ἠσ. 53,4).

Ὅλες οἱ λεπτομέρειες τῆς ζωῆς τοῦ Χρι-

στοῦ εἶνε προφητευμένες. Καὶ ἐρωτοῦμε τοὺς Ἑβραίους, ποὺ δὲν θέλουν νὰ πιστέψουν· Ἄν οἱ προβλέψεις αὐτὲς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δὲν προσαρμόζονται, δὲν ταιριάζουν καὶ δὲν ἐκπληρώθηκαν στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, τότε σὲ ποιὸν θὰ ἐκπληρωθοῦν; Πολλοὶ Ἑβραῖοι ὅμως, στὴν Ἀμερικὴ ἰδίως, μελετώντας τὰ πάθη τοῦ Κυρίου, πίστεψαν σ' αὐτόν, γιατί εἶδαν ὅτι οἱ προφητεῖες βρῆκαν τὴν ἐκπλήρωσί τους στὰ γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὸ «*Τετέλεσται*» λοιπὸν ἐννοεῖ ὅτι ἐξεπλήρωσε ὅλες τὶς προφητεῖες.

● Ὁ Χριστὸς λέει τὸ «*Τετέλεσται*» καὶ ἐννοεῖ ἀκόμη, ὅτι **τελείωσε μία ζωὴ**. Ὁραιότερη καὶ τελειότερη ζωὴ δὲν ὑπῆρξε οὔτε θὰ ὑπάρξει ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ἐξῆσε κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσει κάτι ἐπίμεμπτο. Ὁ ἥλιος ἔχει τὶς κηλίδες του, ἀλλὰ ὁ Χριστὸς εἶνε **ὁ ἀκηλίδωτος**. Εἶνε ὁ μόνος ποὺ τόλμησε νὰ προκαλέσει· «*Τίς ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;*» (Ἰω. 8,46). Κανείς ἀπολύτως. Ὅλοι ὁμολογοῦν τὴν ἀγιότητά του. Ἡ Πρόκλα, ἡ γυναίκα τοῦ Πιλάτου, τοῦ μῆνυσε ἐπειγόντως· Πρόσεξε νὰ μὴν κάνης κανένα κακό, γιατί «*πολλὰ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν*» (Ματθ. 27,19). Ὁ ληστής ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὡμολόγησε· «*Οὗτος οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε*» (Λουκ. 23,41). Ὁ ἐκατόνταρχος, ὅταν εἶδε τὰ ὑπερφυσικά φαινόμενα (τὸ σκοτάδι, τὸ καταπέτασμα νὰ σχίζεται, τοὺς νεκροὺς ν' ἀνασταίνονται, τὸ σεισμὸ κ.τ.λ.), ὡμολόγησε καὶ αὐτός· «*Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος*» (Ματθ. 27,54). Ὅλοι καὶ ὅλα ὡμολόγησαν, ὅτι εἶνε Θεός· «*Ἐκάλυψεν οὐρανούς ἢ ἀρετὴ σου, Χριστέ*» (Ἀμβ. 3,3· καταβ. Ὑπαπ. ῥδ. 8').

● Τέλος καὶ μία ἄλλη, τρίτη, ἄποψη τοῦ «*Τετέλεσται*» παρακαλῶ νὰ προσέξετε. Εἶνε ἄραγε ἀκριβὲς ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ τελείωσε; Ἐν μέρει μόνο. Ὁ Χριστὸς εἶνε «*διπλοῦς τὴν φύσιν*» (θεοσ. πλ. 8'), ἄνθρωπος καὶ Θεός, τέλειος ἄνθρωπος καὶ τέλειος Θεός. Ὡς ἄνθρωπος τελείωσε τὴ ζωὴ του στὸ Γολγοθᾶ, ἀλλ' **ὡς Θεὸς δὲν πέθανε ποτέ**· ζῆ καὶ βασιλεύει εἰς αἰῶνας αἰώνων. Κάποτε καὶ ὁ ἥλιος θὰ σβῆσει καὶ τὰ ἄστρα θὰ πέσουν καὶ ὅλα θὰ τελειώσουν, ἀλλ' αὐτὸς **θὰ ἐξακολουθῆ νὰ ζῆ αἰωνίως**. Τὸ εἶπε ὁ ἴδιος· «*Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς*». «*Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον*» (Ἰω. 14,18· 16,33). Καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ ὁ Χριστός. Ποῦ ζῆ; Μέσα **στὴν Ἐκκλησία του**, γιὰ τὴν ὁποία ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος εἶπε, ὅτι Ἐκκλησία ἴσον· «ὁ Χριστὸς παραινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας». Μάλιστα. Καὶ ἡ Ἐκκλησία ζῆ καὶ νικᾷ καὶ θριαμβεύει. Ὅπου ἀκούγεται φλογερὸ κήρυγμα, ὅπου γίνεται ἐξ-

ομολόγησις, ὅπου πέφτει ἓνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὅπου γίνεται ἓνα βάπτισμα, ὅπου γίνεται προπαντός τὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων, ἡ θεία εὐχαριστία, ὅπου ἓνας μάρτυρας θυσιάζεται γιὰ τὸν Κύριον, **ἐκεῖ ζῆ ὁ Χριστός**. Καὶ θὰ ζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἄς μαίνωνται οἱ δαίμονες, οἱ ἄθεοι καὶ ἄπιστοι. Στὴ Ῥωσία 75 χρόνια βασιλεύσαν· καὶ εἶχαν πεῖ, ὅτι σὲ μία 5ετία τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ θὰ σβῆσει, δὲν θ' ἀκούγεται, παρὰ μόνο ὁ Μάρξ. Καὶ πέρασαν τὰ χρόνια, καὶ τώρα ἐκεῖ, παντοῦ στοὺς ναοὺς, στὴ Μόσχα καὶ τὸ Σταλινγκράντ (ἁγία Πετρούπολι), λατρεύεται ὁ Χριστὸς ὅσο ποτέ ἄλλοτε. Ἐμεῖς δάκρυα δὲν ἔχουμε, ἀναίσθητοι εἶμαστε· οἱ Ῥῶσοι αἰσθάνονται τὸ μεγαλεῖο τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐσταυρωμένου, ποὺ ζῆ καὶ βασιλεύει εἰς αἰῶνας αἰώνων.

* * *

Ἐμεῖς, ἀγαπητοί μου, ὡς κοινοὶ θνητοί, θὰ ἔχουμε τέλος. Καὶ πρέπει **νὰ μὴν ἀμελήσουμε γιὰ τὸ τέλος μας**. Ἐχει μεγάλη σημασία τὸ τέλος.

Στὶς τελευταῖες στιγμὲς τοῦ **μεγάλου Ἀντωνίου**, ποὺ εἶχε ζήσει 80 καὶ πλέον χρόνια μὲ σκληρὴ ἄσκησι, τὸν πλησίασαν οἱ μαθηταὶ του κ' ἐκεῖνος τοὺς ζήτησε· Παρακαλέστε τὸ Θεὸ νὰ μοῦ δώση μετάνοια!... Καὶ ἂν ἓνας μέγας Ἀντώνιος, ποὺ πολέμησε στήθος μὲ στήθος τὸ σατανᾶ καὶ νίκησε, ζητοῦσε νὰ τοῦ δώση ὁ Θεὸς μετάνοια, τί νὰ ποῦμε ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι; **Νὰ μᾶς δώση μετάνοια**. Καὶ μία ἀκόμη στιγμὴ νὰ ὑπολείπεται, ἔχουμε ἀνάγκη τῆς μετανοίας, γιατί οὐδεὶς ἀναμάρτητος. Ὁ ἄνθρωπος ἀμαρτάνει· ὁ ἐσταυρωμένος ὅμως Κύριός μας θὰ μᾶς δικάσῃ ὄχι διότι ἀμαρτάνουμε—τὸ ἀμαρτάνειν εἶνε ἀνθρώπινο—, ἀλλὰ διότι δὲν μετανοοῦμε. Ἐνας δὲν μετανοεῖ, ὁ σατανᾶς. Εἶπαμε καὶ ἄλλοτε ὅτι καὶ ὁ Ἰούδας, ἐὰν ἔτρεχε μετανιωμένος στὸ Χριστὸ λίγο προτοῦ ἐκπνεύσει, θὰ τὸν συγχωροῦσε. Εἶνε γεμάτος ἔλεος καὶ συγγνώμη ὁ Χριστός.

Ἄς τὸν πλησιάσουμε. Ὅσοι εἶστε ἀνεξομολόγητοι, πῶς θὰ πλησιάσετε τὴν θεία κοινωνία; τί Πάσχα θὰ κάνετε; Πάσχα χωρὶς Χριστὸ ἴσον γαστρονομικὴ ἐορτή. «*Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὖριον γὰρ ἀποθνήσκομεν*» (Ἦσ. 22,13 = Α' Κορ. 15,32). Ὅχι!, ἀδελφοί μου καὶ πατέρες. Βρισκόμαστε σὲ ἡμέρες φοβερές. Ἴσως ἔρχονται δεινὰ μεγάλα. Τί κοιμώμαστε, τί ἀδιαφοροῦμε; **Τρέξτε καὶ ἐξομολογηθῆτε** στοὺς πνευματικούς. Ἐξομολογηθῆτε καὶ προσευχηθῆτε στὸ Θεὸ νὰ μᾶς δώση «*χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικὰ καὶ καλὴν ἀπολογίαν...*» (πληρωτ.)· ἀμήν.

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafl@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2183

Μεγάλη Παρασκευὴ βράδυ
26 Ἀπριλίου 2019

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης

«Γενεὰ ζητούντων τὸν Κύριον»

«Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσφέρουσι, Χριστέ μου» (Γ' στ. ἐγκωμ. Ἐπιτ.)

Ἐπιτρέψτε μου, ἀγαπητοί μου, νὰ πῶ λίγα λόγια πρὶν τὴν ἔξοδο τοῦ ἐπιταφίου.

Ἀπόψε σὲ ὄλους τοὺς ναοὺς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ψάλλεται ὁ **Ἐπιτάφιος θρηῆνος**. Εἶνε μία ἀνθοδέσμη ὕμνων πρὸς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖται στὸ μνήμα ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ, τὸ Νικόδημο καὶ τὶς μυροφόρες γυναῖκες. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 99 σύντομους ὕμνους, τὰ ἐγκώμια, ποὺ εἶνε χωρισμένα σὲ 3 ὁμάδες - στάσεις καὶ περιέχουν ὑπέροχα νοήματα.

Ἡ τρίτη στάσις ἀρχίζει μὲ τὸ πασίγνωστο **«Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσφέρουσι, Χριστέ μου»**. Τὰ λόγια αὐτὰ δίνουν ἀφορμὴ νὰ κάνουμε μερικὲς παρατηρήσεις.

***

● Ὁ ὕμνος μιλάει γιὰ «γενεές». **Ποιά λέγεται γενεά;** Ὁ ἱερὸς ὕμνογράφος ἐδῶ χρησιμοποιεῖ εἰς μία ὁμηρικὴ ἰδέα ποὺ ἔχει ὑπ' ὄψιν.

Ὁ Ὅμηρος παρομοιάζει τὴν ἀνθρωπότητα μὲ δέντρο ποὺ ζῆ χιλιετίες καὶ κάθε τόσο βγάζει νέα φύλλα. Ὑπάρχουν καὶ δέντρα αἰωνόβια· οἱ ἐλιές π.χ. κάτω ἀπ' τὶς ὁποῖες προσευχήθηκε ὁ Κύριος στὴ Γεθησημανῆ λένε ὅτι ζοῦν ἀκόμη, καὶ στὴν Ἀθήνα ὅτι ὑπάρχουν ἐπίσης ἐλιές ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Πλάτωνος. Ἀλλὰ **τὸ πιὸ μακρόβιο δέντρο εἶνε ἡ ἀνθρωπότης**.

Τὰ δέντρα διακρίνονται σὲ *ἀειθαλῆ*, ὅσα διατηροῦν πάντοτε τὸ φύλλωμά τους, καὶ σὲ *φυλλοβόλα*, ὅσα τὸ χειμῶνα ρίχνουν τὰ φύλλα τους καὶ μένουν γυμνά, καὶ τὴν ἀνοιξὶ γεμίζουν πάλι μὲ νέα φύλλα. Ἔτσι καὶ ἡ ἀνθρωπότης· εἶνε ἓνα δέντρο ἀείζωο, ποὺ κάθε τόσο ἀλλάζει φύλλωμα. **Μὲ τὴν ἀλλαγὴ φυλλώματος μοιάζει καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν γενεῶν**, οἱ ὁποῖες ἔρχονται καὶ παρέρχονται.

Κάθε γενεὰ ὑπολογίζεται σὲ 25 μὲ 30 χρόνια. Ἐνας αἰώνας δηλαδὴ ἔχει 4 γενεές· ἐπομένως, στοὺς 20 αἰῶνες ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ, ἔχουν περάσει **80 περίπου γενεές**.

Γενεὰ ἀπὸ γενεὰ διαφέρει. Τὰ ζῶα δὲν ἔχουν πρόοδο. Τὸ μυρμήγκι π.χ. ἢ τὰ ἀποδημητικά πουλιά κάνουν σήμερα τὴ φωλιά τους ὅπως τὴν ἔκαναν καὶ πρὶν ἀπὸ χιλιάδες χρόνια· ζοῦν μέσα σὲ ἓνα στενὸ κύκλο ἐνστίκτων. Ὁ **ἄνθρωπος** ὁμως προοδεύει, καὶ σήμερα ταξιδεύει στὸ διάστημα· εἶνε μιὰ πρόοδος αὐτό.

Γενεὰ ἀπὸ γενεὰ διαφέρει σὲ πολλὰ. Ἐνα πρᾶγμα ὁμως εἶνε σταθερὸ χαρακτηριστικὸ ὄλων τῶν γενεῶν· ὅτι στὴν ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχει βαθὺ καὶ ἀνεκρίζωτο **τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα**, ἡ ἀνάγκη τῆς θρησκείας. Ὅπως λέει ὁ Πλούταρχος, μπορεῖ νὰ βρῆς πόλεις «ἀνοχύρωτες, ἀγράμματα, χωρὶς ἀρχηγό, χωρὶς κατοίκους, χωρὶς χρήματα, νὰ μὴν ἔχουν νόμισμα, θέατρα, σχολεῖα, γυμναστήρια· πόλι ὁμως χωρὶς θεοὺς καὶ ναοὺς, ... οὔτε εἶδε οὔτε θὰ δῆ κανεῖς» (ἐπιστ. πρὸς Κολώτην τὸν Ἐπικουρείον XXXI,4 Μιχ. Ἰατροῦ, Πόθεν καὶ διατί σ. 199).

● Σύμφωνα μὲ τὸν ὕμνον ποὺ σχολιάζουμε **ὄλες οἱ γενεές ὕμνοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ**, «τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα» (Φιλ. 2,9). Ἔρχονται βέβαια κάποτε καὶ ἐποχὲς σκληρῆς· ἀλλὰ καὶ στὴν πιὸ διεφθαρμένη γενεὰ θὰ ὑπάρχη ἓνας Νῶε, θὰ ὑπάρχη ἓνας Λῶτ, ἄνθρωποι πιστοὶ στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Εἶδαμε πάντως καὶ γενεές ποὺ ἐπηρεάζονται ἀπ' τὸ ὑλιστικὸ πνεῦμα. Μία τέτοια ἦταν στὴν ἐποχὴ μας. Ἐπὶ 75 χρόνια **στὴ Ῥωσία** ἐπικράτησε **ἀθεία**· γκρέμισαν ἐκκλησιές, ἔσφαξαν ἱερεῖς, ἐξώρισαν πατριάρχες, ἔκλεισαν σὲ φρενοκομεῖα πιστούς· τελικὰ πραγματοποιήθηκε ὁ λόγος τοῦ Ντοστογιέφσκου, ποὺ εἶπε· Χριστέ, ἢ Ῥωσία θὰ σὲ σταυρώσῃ, θὰ σὲ θάψῃ χίλια μέτρα κάτω ἀπ' τὴ γῆ, ἀλλὰ καὶ πάλι θ' ἀναστήθῃς. **Καὶ ἀναστήθῃς!** Πηγαίνατε στὴ Μόσχα, στὸ Σταλινγκράντ, τὴν Ἁγία Πετρούπολι· θὰ δῆτε, ὅτι ὁ Κύριος τώρα λατρεύεται καὶ προσκυνεῖται ἀπὸ ἑκατομμύρια Ῥώσων Χριστιανῶν. Σήμερα σὲ καμμία ἄλλη

ὀρθόδοξη χώρα δὲν ἐορτάζεται τόσο θερμὰ ἢ Μεγάλη Ἑβδομάδα καὶ τὸ Πάσχα ὅσο ἐκεῖ.

● Ἄν προσέξατε, ὁ ὕμνος λέει «*Γενεαὶ πᾶσαι*». Ὅχι δηλαδὴ μόνο στὴ δική μας, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἄλλη γενεά. Ἔως ὅτου ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ ῥέουν οἱ ποταμοὶ καὶ λάμπουν τὰ ἄστρα, **μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων**, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ εἶνε τὸ πρόσωπο ποῦ σὰν θεῖος μαγνήτης θὰ ἐλκύη τὶς ψυχές. Μόνο χυδαῖα ὄντα δὲν μποροῦν νὰ τὸν ἀγαπήσουν. Οἱ προφητεῖες λένε, ὅτι οἱ ἡμέρες μας εἶνε πονηρὲς καὶ λίγοι θὰ μείνουν πιστοί, οἱ πολλοὶ θὰ εἶνε «*γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη*» (Ματθ. 17,17). Ἀσφαλῶς λοιπὸν θὰ ἔρθουν καὶ γενεές ποῦ ἢ ἀπιστία θὰ θριαμβεύη· θὰ εἶνε τότε ὅπως ἦταν οἱ ἡμέρες τοῦ Λῶτ καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἀλλὰ ὅσο λίγοι καὶ ἂν μείνουν οἱ πιστοί, **ποτέ ἀπογοήτευσίς!** Καὶ ἓνας ἀκόμη νὰ μείνη πιστὸς στὸ σπίτι, στὸ χωριό, στὴν πόλι, στὴν πατρίδα, καὶ στὸν πλανήτη ἀκόμα, φτάνει αὐτὸς ὁ ἓνας ν' ἀποδείξη ὅτι **ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ νικητής**· ὅτι εἶνε «*τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον*», ποῦ θὰ νικήσῃ ὅλους τοὺς δαίμονες (Ἀπ. 17,14).

«*Γενεαὶ πᾶσαι*!» Τί σημαίνει αὐτό; ὅτι κάθε γενεά, **ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότης** σὲ κάθε ἐποχὴ, ἀναστενάζει κάτω ἀπὸ τὸ βᾶρος τῶν ἀμαρτιῶν της καὶ **νοσταλεγεῖ Λυτρωτῆ**· ὅπως πρὸ Χριστοῦ, ἔτσι καὶ μετὰ Χριστόν, καὶ μέχρι τέλους. Ἰδιαίτερος ζωηρὴ ἦταν ἡ νοσταλγία αὐτῆ στοὺς Ἰουδαίους, ποῦ τοὺς θέρμαιναν τὰ λόγια τῶν προφητῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ περιμέναν λυτρωτῆ. Στὴν Ἀθήνα ὁ Σωκράτης, ὅταν δικαζόταν, εἶπε στοὺς δικαστὰς του λόγια, ποῦ θεωροῦνται προαναγγελία γιὰ τὴν ἔλευσι τοῦ Λυτρωτοῦ· Ἦμουν ὁ ἐλεγκτὴς τῶν κακιῶν, τοὺς εἶπε, κάτι σὰν βούκεντρο μὲ τὸ ὅποιο ὁ γεωργὸς παρακινεῖ τὰ βραδυκίνητα βόδια, μιὰ φωνὴ διαμαρτυρίας γιὰ τὰ κακῶς κείμενα· τώρα ποῦ φεύγω ἀπ' τὴ ζωὴ θὰ πέσετε σὲ ὕπνο βαθύ· καὶ ἔτσι θὰ κοιμᾶστε μέχρις ὅτου ἔρθῃ **ἐκεῖνος** ποῦ θὰ σᾶς ξυπνήσῃ ἀπ' τὸ λήθαργο. Καὶ στὴν Ἀμερικὴ ἀκόμη, ποῦ οἱ ἰθαγενεῖς δὲν εἶχαν ἐπικοινωνία μὲ τὸν ὑπόλοιπο πλανήτη, ὅταν πῆγε ἐκεῖ ὁ Κολόμβος, τὸ πρῶτο ποῦ τὸν ρώτησαν ἦταν· Ἦρθε;... Ἦταν λοιπὸν **παγκόσμιος ἢ νοσταλγία** γιὰ τὸν Λυτρωτῆ.

● Ἐχοντας αὐτὰ ὑπ' ὄψιν αὐτά, νὰ πιστεύουμε, ἀγαπητοί μου, ὅτι δὲν θὰ νικήσουν οἱ πονηρὲς δυνάμεις· **θὰ ἔλθῃ καὶ νέα γενεά**, γενεὰ εὐσεβῆς καὶ πιστῆ, «*γενεὰ ζητούντων τὸν Κύριον*» ὅπως λέει ὁ Δαυὶδ (Ψαλμ. 23,6), ἄξια νὰ συνεχίσῃ τὸ '40 καὶ τὶς Θερμοπύλες καὶ νὰ λήθῃ τὸ «*Μολὼν λαβέ*» καὶ τὸ ἱστορικὸ «*Ὅχι*».

Νέα γενεά! Πρέπει ὅλοι νὰ φροντίσουμε γιὰ

τὴ νέα γενεά. Ἐμεῖς ἢ παλαιὰ γενεὰ φεύγουμε πλέον. Εἶδαμε φοβερὰ πράγματα· ἀνεβήκαμε στὰ ψηλὰ βουνά, στὸ Γράμμο καὶ στὸ Βίτσι· ἐνταφιάσαμε ἥρωες, κηρύξαμε, διδάξαμε. Τώρα ὁ γέρον ἐγὼ ἐπίσκοπος ἐμφανίζομαι σύρων τὰ βήματα καὶ ὑποβασταζόμενος· ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἢ Ἑλλάς δὲν θ' ἀποθάνῃ· θὰ ζήσῃ καὶ θὰ συνεχίσῃ νὰ λατρεύῃ καὶ νὰ ὑμνῇ τὸν Χριστό, νὰ εἶνε «*γενεὰ ζητούντων τὸν Κύριον*», γενεὰ ποῦ θὰ πιστεύῃ μέχρι τέλους εἰς Πατέρα Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα.

● Καὶ μία τελευταία παρατήρησι. Ὁ ὕμνος λέει ὄχι ἀπλῶς «*προσφέρουσι, Χριστέ*», ἀλλὰ «*προσφέρουσι, Χριστέ μου*»! Θέλω αὐτὸ νὰ τὸ ἐντυπώσω στὴ διάνοιά σας. Γιατί λέει «*Χριστέ μου*»;

Τὸ «*μου*» αὐτὸ ἔχει σημασία, δὲν λέγεται τυχαῖα. Ὅπως στὸ μνημεῖο τῆς Ἀκροπόλεως κάθε πέτρα ἔχει τὴ σημασία της, ἔτσι καὶ στὸν ἀθάνατο Ἐπιτάφιο θρῆνο ἔχει σημασία καὶ αὐτὴ ἢ κτητικὴ ἀντωνυμία. Κ' ἐσεῖς στὶς ἐκφράσεις σας ἔχετε τέτοιες κτητικὲς ἀντωνυμίες· λέτε π.χ. τὸ παιδί *μου*, ὁ ἄντρας *μου*, ἡ γυναίκα *μου*, ὁ γιατρός *μου*, τὸ σπίτι *μου*, τὸ χωριό *μου*, ἡ πατρίδα *μου*, ἡ ἐπιστήμη *μου* κ.τ.λ.. Τί σημαίνουν ὅλα αὐτὰ τὰ «*μου*»; Κάποιους δεσμούς σας. Ἔτσι καὶ τὸ «*Χριστέ μου*» δηλώνει ἓναν **ἰδιαίτερο ἱερὸ σύνδεσμο** ποῦ πρέπει νὰ ἔχουμε μὲ τὸν «*δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα, παθόντα καὶ ταφέντα*» Σωτῆρα μας. Γιὰ σένα δὲν εἶνε «ὁ Χριστὸς» ἀπλῶς, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ «ὁ δικός σου». Καὶ ὁ Θωμᾶς, ὅταν εἶδε τὸ Χριστὸ μετὰ τὴν ἀνάστασί του, εἶπε ὄχι ἀπλῶς «ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεός», ἀλλὰ «ὁ Κύριός *μου* καὶ ὁ Θεός *μου*» (Ἰω. 20,28). Εἶνε λοιπὸν καὶ γιὰ μᾶς ὁ Χριστὸς τὸ πιὸ ἀγαπητὸ πρόσωπο τῆς ζωῆς μας; τὸ θέτουμε ὑπεράνω παντὸς ἄλλου;

Σὲ λίγο θ' ἀκολουθήσῃ ἢ ἔξοδος τοῦ ἐπιταφίου. Θέλω λοιπὸν νὰ σᾶς παρακαλέσω, σύμφωνα μ' αὐτὰ ποῦ εἶπαμε, κατὰ τὴν περιφορὰ νὰ τηρήσετε ἀνάλογη στάσι. Κηδεῖα ἔχουμε σήμερα· καὶ στὴν κηδεῖα δὲν μιᾶνε οὔτε γελάνε· στέκονται μὲ **προσοχὴ καὶ κατάνυξι**. Ἔτσι κ' ἐμεῖς τώρα, ποῦ κηδεύουμε τὸν Σωτῆρα μας. Διαφορετικά, θὰ προκληθῇ σκανδαλισμός.

* * *

Εἶθε, ἀγαπητοί μου, νὰ καλλιεργηθῇ στὴν ψυχὴ μας ἰδιαίτερος σύνδεσμος μὲ τὸν Κύριό μας καὶ ἀπὸ τὴν **κοινωνία μαζί του** ν' ἀντιληφθοῦμε, ὅτι ὑπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο ὠραιότερο, ὑψηλότερο, ἀγιώτερο ἀπὸ τὸν Χριστό· ὄν, παῖδες Ἑλλήνων, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1, 10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2184	Μέγα Σάββατο πρῶι 27 Ἀπριλίου 2019	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	---------------------------------------	---

7ος λόγος τοῦ σταυροῦ

Κύριος ἐν παντί!

«Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου» (Λουκ. 23,46 = Ψαλμ. 30,6)
«Καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρεδῶκε τὸ πνεῦμα» (Ἰω. 19,30)

Μετά, ἀγαπητοί μου, μετὰ ἀπὸ πέντε πε-
ρίπου ὥρων ἀγωνία καὶ πόνος ἐπάνω στοῦ
σταυροῦ ὁ μέγας Μάρτυς τοῦ Γολγοθᾶ ἐκπνέ-
ει. Σφραγίζει τὴν ἐπίγεια ζωὴ του μὲ τὴ θερμὴ
προσευχὴ «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι
τὸ πνεῦμά μου» (Λουκ. 23,46), ποὺ ἀποτελεῖ τὸν **ἑβδο-
μο καὶ τελευταῖο λόγο του**¹. Ἐν συνεχείᾳ κλί-
νας τὴν κεφαλὴν παρεδῶκε τὸ πνεῦμα» (Ἰω. 19,30).

Ἄρκετὰ νωρίτερα, προαναγγέλλοντας **ἡρε-
μος καὶ ἀτάραχος** τὸ πάθος ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνά-
στασί του, εἶχε πεῖ ἐπίσης· «Ἐγὼ τίθημι τὴν ψυ-
χὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς αἶρει
αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐ-
μαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξου-
σίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν» (Ἰω. 10,17-18).

Τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ἀντικρύσαμε τὸν Κύ-
ριό μας νὰ ὑψώνεται γυμνὸς ἐπάνω στοῦ ξύλο
κι ἀκούσαμε νὰ λέῃ ἀπὸ ἑκεῖ πάνω ἕναν - ἕνα
τούς ἑπτὰ λόγους τοῦ σταυροῦ, τοὺς ὁποίους
ἐξηγοῦμε. Ἀπὸ αὐτούς ὁ 1ος ἦταν φωνὴ ἀγά-
πης καὶ **συγχωρήσεως** («Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ
γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι» Λουκ. 23, 34) κι ὁ τελευταῖος
εἶνε φωνὴ **ἀφοσιώσεως στὸν Πατέρα** («Πάτερ,
εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου»)².

Ἡ ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ γεννήθηκε μέχρι τὴν ὥρα
ποὺ ἐπρόφερε τὰ λόγια «Πάτερ, εἰς χεῖράς
σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου», ἦταν ζωὴ
πονεμένη, **ζωὴ θλίψεως καὶ πόνου**. Ὅπως τὸ
ἀλεύρι ζυμώνεται μὲ τὸ νερό, ἔτσι ἡ ζωὴ τοῦ
Χριστοῦ εἶνε ζυμωμένη μὲ δάκρυ³.

Ὁ Χριστὸς **προσευχόταν συνεχῶς**. Προσευ-
χήθηκε κατὰ τὴ βάπτισί του. Προσευχήθηκε μό-
νος. Προσευχήθηκε ὅλη τὴ νύχτα. Προσευχή-
θηκε στὸ βουνό. Προσευχήθηκε στὸν κῆπο τῆς
Γεθσημανῆ. Τέλος προσευχήθηκε πάνω στοῦ
σταυροῦ, καὶ μὲ προσευχὴ ἔκλεισε τὴν ἐπίγεια
ζωὴ του λέγοντας τὰ λόγια αὐτά⁴.

* * *

Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας στὰ λόγια αὐτὰ
παρατηροῦν ὅτι ὁ **Κύριος ἐνεργεῖ ἐλευθέρως**.

● **Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων** κατηχεῖ
λόγω τῆς ἁμαρτίας ἡμασταν ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ,
κι ὁ Θεὸς εἶχε ὀρίσει ὅποιος ἁμαρτάνει νὰ πε-
θαίνη. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ γίνῃ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο·
ὁ Θεὸς ἢ μένοντας συνεπῆς στοῦ λόγου του νὰ
μᾶς θανατώσῃ ὅλους, ἢ δείχνοντας φιλανθρω-
πία νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἀπόφασί του. Ἀλλὰ βλέ-
πε τὴ σοφία τοῦ Θεοῦ· τήρησε καὶ ὡς πρὸς τὴν
ἀπόφασί του τὴ συνέπεια, καὶ ὡς πρὸς τὴ φι-
λανθρωπία του τὴν ἐνέργεια. «Φορτώθηκε ὁ
Χριστὸς τὶς ἁμαρτίες διὰ τῆς θυσίας τοῦ σώ-
ματός του ἐπάνω στοῦ ξύλο τοῦ σταυροῦ, ὥστε
μὲ τὸ θάνατό του, ἀφοῦ ἀπαλλαχθοῦμε ἀπὸ τὶς
ἀνομίες, νὰ ζήσουμε μὲ ἀγιότητα» (Α' Πέτρ. 2,24). Δὲν
ἦταν μικρὸς αὐτὸς ποὺ πέθαινε γιὰ τὴ σωτη-
ρία μας· δὲν ἦταν ἕνα φυσικὸ πρόβατο, δὲν ἦ-
ταν ἕνας ἀπλὸς ἄνθρωπος, δὲν ἦταν ἕνας ἀπε-
σταλμένος μόνο, ἀλλὰ ἦταν ὁ Θεὸς ποὺ ἐγίνε
ἄνθρωπος. Δὲν ἦταν τόσο μεγάλη ἡ παρανο-
μία τῶν ἁμαρτωλῶν, ὅση ἦταν ἡ ἀγιότης ἐκεί-
νου ποὺ πέθαινε γιὰ τὴ σωτηρία τους· δὲν ἁ-
μαρτήσαμε τόσο πολὺ ἐμεῖς, ὅσο ἄψογα ἔζη-
σε ἐκεῖνος ποὺ θυσίασε τὴν ψυχὴ του γιὰ τὴ
σωτηρία μας· ἐκεῖνος ποὺ τὴ θυσίασε τότε ποὺ
ἤθελε καὶ πάλι τὴν πῆρε πίσω ὅταν ἤθελε. Καὶ
θέλεις νὰ μάθης ὅτι δὲν παρέδωσε τὴ ζωὴ του
σφαζόμενος μὲ τὴ βία, οὔτε παρέδωσε τὸ πνεῦ-
μα του ἀκουσίως; Ὅταν ἀπευθυνόταν στὸν οὐρά-
νιο Πατέρα του ἔλεγε· «Πατέρα μου, στὰ χέρια
σου παραδίδω τὴν ψυχὴ μου» (Λουκ. 23,46)· τὴν παρα-
δίδω γιὰ νὰ τὴν πάρω πάλι πίσω. «Κι ἀφοῦ εἶπε
αὐτά, ἐξέπνευσε»· ὄχι ὅμως γιὰ πολὺ χρόνο,
γιατὶ γρήγορα ἀναστήθηκε πάλι ἐκ νεκρῶν⁵.

● **Ἡ Ἐκκλησία μας** στὴ λατρεία τῆς ψάλλει·
«Φόβω σοι ὡς **θεραπαινὶς ἢ τελευτὴ**
προσταχθεῖσα πρόσεισι,
τῷ Δεσπότη τῆς ζωῆς·

δι' αὐτῆς βραβεύονται ἡμῖν

ἀτελεύτητον ζωὴν καὶ τὴν ἀνάστασιν»⁶.

Δηλαδή· Ἡ θανάτη (=ὁ θάνατος), ὅταν ἔλαβε τὴν προσταγή σου, τότε σὺν μιᾷ φοβισμένη ὑπηρέτρια πλησιάζει σ' ἐσένα, τὸν Κύριο τῆς ζωῆς, ποὺ δι' αὐτῆς (=τῆς θανατώσεώς σου) χαρίζεις σ' ἐμᾶς τὴν ἀνάστασι καὶ τὴν ἀτέλειωτη ζωή.

● Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου λέει· Αὐτὸς ὁ λόγος (τὸ «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου») δὲν εἶνε λόγος ἀνθρώπου. Γιατὶ κανένας ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἐξουσία νὰ θυσιάσῃ τὴν ψυχὴ του, καὶ πάλι νὰ τὴν πάρῃ πίσω. Κι ὅταν μιλήῃ γιὰ ψυχὴ, δείχνει ὅτι αὐτὸς ἐνανθρώπησε πραγματικά, **ὄχι κατὰ φαντασίᾳ**⁷.

● Ὁ Εὐθύμιος Ζιγαβηνὸς ἐρωτᾷ· Σὲ ποιὸν ἔδωκε τὴν ψυχὴ του; Στὸν Πατέρα. Διότι πεθαίνοντας φώναξε «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθημι τὸ πνεῦμά μου». Μᾶς κατεῖχε ὅμως βέβαια ὄχι ὁ Πατὴρ ἀλλὰ ὁ διάβολος. Προσοχὴ λοιπὸν γιὰ νὰ λυθῇ ἡ ἀπορία. Κάθε λύτρο ποὺ καταβάλλεται, αὐτὸ μὲν πέφτει στὴν κυριότητα ἐκείνου ποὺ κρατᾷ κάποιους ὁμήρους, καὶ ἔτσι λυτρώνεται ἀπὸ τὸ χέρι του τοὺς κρατουμένους· ἀλλὰ τὸ λύτρο ποὺ δόθηκε ἀπὸ τὸ Χριστό, ἐπειδὴ εἶνε ἐξαιρετικὰ ὑπερφυστικὸ ἀπὸ κάθε ἄλλο λύτρο, λύτρωσε μὲν τοὺς κρατουμένους, αὐτὸ ὅμως δὲν ἔπεσε στὴν κυριότητα ἐκείνου ποὺ τοὺς κρατοῦσε ὁμήρους, διότι αὐτὸς δὲν μπόρεσε νὰ τὸ πάρῃ. Ὡς ψυχὴ δηλαδή τοῦ Υἱοῦ του, στὸν Πατέρα τὴν εἶχε δώσει ὁ Υἱός. Γι' αὐτὸ καί, ἀφοῦ ἤδη τὸ λύτρο δόθηκε, μολοντί δὲν μπόρεσε ὁ τύραννος νὰ τὸ πάρῃ, οἱ κρατούμενοι ὁμηροὶ λυτρώθηκαν. Καὶ πῶς «ἔδωκε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν»; (Ματθ. 20,28). Μὲ τὸ νὰ παραδώσῃ ἑκουσίως τὸν ἑαυτὸ του σὲ θάνατο χάριν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀνθρώπων. Πεθαίνοντας δηλαδή νίκησε τὸν τύραννο, μὲ ἰσχυρὸ πάτημα τὸ ὅτι αὐτὸς θανάτωσε τὸν ἀναμάρτητο. Γιατὶ ὁ θάνατος εἶνε ἐπιτίμιο ἁμαρτίας, καὶ μόνο ὁ Χριστὸς «ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησε» (Ἦσ. 53,9=Α' Πέτρ. 2,22)⁸.

Τὸ «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου» τὸ φώναξε μὲ φωνὴ δυνατὴ, γιὰ ν' ἀκούσουν ὅλοι καὶ ὅλοι νὰ μάθουν ὅτι μέχρι τὴν τελευταία ὥρα πατέρα ὀνομάζει τὸ Θεό, καὶ σ' αὐτὸν ἀναθέτει τὸ πᾶν, καὶ **δὲν εἶνε ἀντίθεος**. Κι ἀκόμη γιὰ νὰ μάθουμε ὅτι μὲ τὴν ἐξουσία του, **ὅταν αὐτὸς τὸ θέλησε, τότε πεθαίνει**.

1. Πρὸς τὸν Γολγοθᾶν, Ὁ ἑκατόνταρχος [τοῦ 1949 ἢ 1950;], Ἀθῆναι 1989⁴, σ. 173. 2. Γραπτὴ ὁμιλία, ἡ ὁποία συνετάχθη πιθανῶς τὸ 1962. «Κυριακὴ» 1247/2013 [2006]. 3. ἰ. ναὸς Ἀγ. Παντελεήμονος Φλωρίνης 11-4-1974 βράδου. «Κυριακὴ» 1495/2009. 4. Ἐνα βλεμματὸν ἐπὶ τὸν ἀναμάρτητο τῆς ἀγ. Γραφῆς Γ'. Τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, σ.

34. 5. ἅγ. Κύριλλος Ἱεροσολ., Κατήχ. ΙΔ', λγ'. Migne 33,812-13. 6. Παρακλητικὴ, ἤχ. πλ. β', Κυριακὴ, Ἀναστάς. κανὼν ᾠδῆ α'. 7. ἅγ. Ἐπιφάν. Κύπρ., Κατὰ αἰρέσ., βιβλ. Β', ξθ'. Migne 42,277. 8. Εὐθύμ. Ζιγαβην. Ἐρμ. κατὰ Ματθ. ΜΓ'. Migne 129,545. 9. Εὐθύμ. Ζιγαβην. Ἐρμ. κατὰ Ματθ. Migne 129,733. 10. Εὐθύμ. Ζιγαβην. Ἐρμ. κατὰ

Γιατὶ ἀφοῦ εἶπε ὅτι «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου», τότε πλέον ἐπέτρεψε στὸν θάνατο νὰ τὸν πλησιάσῃ⁹.

«Καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα» (Ἰω. 19,30). Ἐξέπνευσε ὄχι πρὶν γείρη τὸ κεφάλι, ὅπως συμβαίνει σ' ἐμᾶς, ἀλλὰ ἀφοῦ ἔγειρε τὸ κεφάλι τότε ἐξέπνευσε, γιὰ νὰ μάθουμε ὅτι, ὅταν τὸ θέλησε, τότε πέθανε· ὅταν τελέσθησαν ὅλα, τότε παρέδωσε τὸ πνεῦμα στὰ χέρια τοῦ Πατέρα, ὅπως ἔγραψε ὁ Λουκᾶς¹⁰.

● Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας συμπληρώνει· Οἱ ψυχὲς τῶν ἀγίων (φεύγοντας) θὰ τρέξουν στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ· αὐτὸ μᾶς προξένησε ὁ Σωτὴρ τῶν ὄλων καὶ Κύριος τὸν καιρὸ τοῦ τιμίου σταυροῦ μὲ τὸ νὰ πῇ «Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου». Καὶ χάρισε στὴν ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων προσβάσιμο τὸν παράδεισο μὲ τὸ νὰ εἰσελάσῃ πρῶτος ὁ ἴδιος καὶ νὰ πῇ στὸ ληστή ποὺ κρεμόταν μαζί του «*Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*» (Λουκ. 23,43). Ἔτσι λοιπὸν καὶ ὁ μακάριος (διάκονος) Στέφανος λιθοβολούμενος ἔλεγε· «*Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου*» (Πράξ. 7,59). Γιατὶ δὲν πηγαίνουν πλέον οἱ ψυχὲς τῶν ἀγίων στὸν ἄδη, ὅπως τῶν ἁμαρτωλῶν. Κι αὐτὸ, νομίζω, εἶνε αὐτὸ ποὺ λέει· «*Πλὴν ὁ Θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχὴν μου ἐκ χειρὸς ἄδου ὅταν λαμβάνῃ με*» (Ψαλμ. 48,16)¹¹.

Ἡ **κάθε λέξι ἔχει τὴ σημασίᾳ τῆς**· τὸ «Πάτερ» σημαίνει ὅτι δὲν εἶνε ἀντίθεος ὅπως τὸν κατηγοροῦσαν, τὸ «εἰς χεῖράς σου» ὅτι οἱ ψυχὲς τῶν πιστῶν στὸ ἐξῆς δὲν πηγαίνουν στὸν ἄδη ἀλλὰ στὸ Θεό, τὸ «*παρατίθεμαι*» ὅτι ἐνεργεῖ ἐλευθέρως καὶ χωρὶς καταναγκασμό, καὶ τὸ «*πνεῦμά μου*» σημαίνει ὅτι ἔχει ψυχὴ, ἔγινε ἄνθρωπος πραγματικά καὶ ὄχι φανταστικά.

***

Χριστιανέ, **μπορεῖς** ὅσο ζῆς νὰ λές· Οὐράνιε Πατέρα, συγχωρῶ τὸν κάθε ἐχθρό μου; Κι ὅταν κλείσῃς τὰ μάτια στὸ μάταιο τοῦτο κόσμος· «Πατέρα, δέξου τὴν ψυχὴ μου στὰ χέρια σου»;¹²

Ἀδελφοί μου συναμαρτωλοί· ὅταν θὰ ἔρθῃ ἡ ὥρα τοῦ δικοῦ μας θανάτου καὶ κάποιος ξυλουργὸς θὰ κατασκευάζῃ τὸν σταυρὸ ποὺ θὰ στηθῇ στὸ μνήμα μας, **εὐχόμεθα ὁ καθένας μας νὰ εἶνε σὲ θέσι νὰ πῇ** στὸ Θεὸ ὅπως ὁ ἐσταυρωμένος Λυτρωτὴς μας· «*Τετέλεσται!*»! Κύριε, «εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου»¹³· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος**

Ἰωάν. Migne 129,1472. 11. Κύριλλ. Ἀλεξ., Ἐξήγ. εἰς Ψαλμ. ΜΗ'. Migne 69,1072-73. 12. Γραπτὴ ὁμιλία, ἡ ὁποία συνετάχθη πιθανῶς τὸ ἔτος 1962. «Κυριακὴ» 1247/2013 [2006]. 13. ἰ. ναὸς Κοιμήσεως Θεοτόκου Χρυσοπηλαιωτίσεως Μ. Παρασκευῆ 23-4-1965. Πρὸς τὸν Γολγοθᾶν, σ. 172 «*Τετέλεσται*». «Κυριακὴ» 1944/2009.

Παρὰ τὴν ἀρχικὴ πρόθεσι καὶ ἀναγγελία τοῦ μακαριστοῦ ἐπισκόπου, ὁμιλία ἐπὶ τοῦ 7ου λόγου τοῦ σταυροῦ δὲν βρέθηκε στὰ σωζόμενα ἀρχεῖα. Γιὰ νὰ καλυφθῇ ἡ ἔλλειψις, ἐπιστρατεύονται ἐδῶ ἀποσπάσματα κειμένων του συμπληρωμένα ἀπὸ πατερικὲς ἐρμηνευτικὲς ἀναλύσεις.

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΙΘ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 874 ²	Δευτ. Διακριν. & ἁγ. Γεωργίου τροπαιοφόρου 29 Ἀπριλίου 2019 (2002)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	---	---

Ἐναντίον τοῦ δράκοντος

Σήμερα, ἀγαπητοί μου, εἶνε ἡ **έορτή** ἐνὸς ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους μάρτυρες τῆς πίστεώς μας, **τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου**. Ἡ έορτή του συμπίπτει μὲ τὴν πιὸ ὠραία έποχή. Καί, ὅπως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας, ἄς τρέξουμε τώρα στοὺς ἄγρους νὰ κόψουμε λουλούδια, γιὰ νὰ φτεριάσουμε στεφάνια καὶ νὰ στεφανώσουμε τὸν λαμπρὸ ἥρωα τῆς χριστιανοσύνης.

Ἄλλὰ τὸ νὰ κόψουμε λουλούδια εἶνε εὐκολο· κάτι ἄλλο πρέπει νὰ κάνουμε σήμερα, κάτι πιὸ δύσκολο, πιὸ ὑψηλό, πιὸ μεγάλο. Τί δηλαδή; Πρέπει **νὰ μάθουμε ποιός εἶνε** ὁ ἅγιος Γεώργιος, ὥστε νὰ παραδειγματισθοῦμε ἀπὸ αὐτόν. Καὶ σ' αὐτὸ θὰ προσπαθῶ νὰ σᾶς δώσω μία σύντομη ἀπάντησι.

***

Πατρίδα τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶνε ἡ **Μικρὰ Ἀσία**. Γεννήθηκε στὰ μέρη τῆς Καισαρείας, εἶνε συμπατριώτης τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Οἱ γονεῖς του ἦταν πλούσιοι, εὐγενεῖς καὶ κυρίως πιστοὶ στὸν Κύριο. Ὁ πατέρας του μαρτύρησε γιὰ τὸ Χριστό, ὅταν ὁ ἅγιος Γεώργιος ἦταν βρέφος στὴν κούνια.

Ἡ μητέρα του, μόλις εἴκοσι ἐτῶν τότε, ἦταν ἀπὸ τὶς γυναῖκες ἐκεῖνες ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν «**ἀνδρεία**», δηλαδή τὴν ἀξιωσύνη τους (Παροιμ. 29,28· 12,4. Βλ. Κ. Σιαμάκη, Μελέτες 15,453-460). Γι' αὐτὸ δὲν ἦρθε σὲ δεύτερο γάμο, ὅπως κάνουν σήμερα πολλές πού, ἀκόμη δὲν ἔχει λειώσει τὸ κορμὶ τοῦ ἀντρός τους στὸν τάφο, κι αὐτὲς ζητοῦν νέον ἄντρα. Ὁχι. Στὴ Μικρὰ Ἀσία **ένας γάμος ὑπῆρχε**, ἕνας καὶ μόνο! Ὅπως στὰ τρυγόνια· πού, ἂν σκοτωθῆ τὸ ἕνα, τὸ ταίρι του δὲν ζευγαρώνει πιά μὲ ἄλλο, παρὰ μένει ἔτσι μέχρι τέλους καὶ κλαίει μόνο του στὰ κλαδιά. Αὐτὸ γινόταν τότε. Δὲν λέω ὅτι αὐτοὶ ποὺ ἔρχονται σὲ δεύτερο γάμο ἀμαρτάνουν· ἀλλὰ ὁ κυρίως γάμος εἶνε ὁ ἕνας· αὐτόν εὐλογεῖ ὁ Θεός, ἡ ἁγία Τριάς, τὸ πανάγιο Πνεῦμα.

Ἡ μητέρα του λοιπὸν τόσο νέα ἔμεινε χήρα. Ἀκοῦτε σεῖς οἱ γυναῖκες, ἀκοῦτε σεῖς οἱ ἄντρες; Δὲν ἔγιναν οἱ γιορτὲς αὐτές, γιὰ νὰ τρῶμε καὶ νὰ διασκεδάσουμε. Ἔγιναν, γιὰ **νὰ ζήσουμε κ' ἐμεῖς σὰν τοὺς ἁγίους**· τότε ὁ ἅγιος Γεώργιος μᾶς εὐλογεῖ κ' εἶνε μαζί μας.

Ἡ νεαρὴ χήρα εἶχε τὸν Γεώργιο μικρό. Καὶ μαζί μὲ τὸ γάλα τῆς τὸν ζύμωσε καὶ τὸν ἔπλασε. Εὐλογημένη λοιπὸν ἡ **μάνα**. Πίσω ἀπὸ κάθε ἅγιο εἶνε μιὰ μάνα. Καὶ πίσω ἀπὸ τὸν ἅγιο Γεώργιο εἶνε ἡ δική του μάνα, ποὺ τὸν πῆρε στὸ στήθος τῆς καὶ μαζί μὲ τὸ γάλα τῆς τὸν βύζαξε τὴν πίστι στὸ Θεό, στὸ Χριστό.

Ὁ Γεώργιος, τὸ μονάκριβο παιδὶ τῆς χήρας τοῦ μάρτυρος, μεγάλωνε καὶ ξεχώριζε γιὰ τὰ προτερήματά του. Νωρὶς ἐξεδήλωσε τὴν κλίσι νὰ γίνῃ **στρατιωτικός**. Κατετάγη λοιπὸν στὸ στρατό. Καὶ διέπρεψε καὶ ὡς στρατιώτης καὶ ὡς ἀξιωματικός. Πρῶτος στὶς μάχες, εἶχε καρδιὰ λιονταριοῦ. Ἔτσι ἔφτασε ὡς τὸ βαθμὸ τοῦ στρατηγοῦ καὶ πιὸ πάνω, ἔγινε **κόμης**.

Ἄλλὰ ὁ ἅγιος Γεώργιος παραπάνω ἀπὸ τὰ γαλόνια εἶχε τὸ Θεό. Γιατὶ παραπάνω ἀπ' ὅλα εἶνε ὁ Θεός· ἔπειτα ἔρχονται ὅλα τ' ἄλλα. Κι ἅμα κινδυνεύῃ ἡ πίστι στὸ Θεό, πρέπει νὰ ἴσαι ἔτοιμος καὶ γαλόνια καὶ ἀξιώματα καὶ θρόνους καὶ πατερίτσες καὶ μίτρες καὶ **τὰ πάντα νὰ θυσιάσης**. Χίλιες φορὲς νὰ πεθάνῃς καλόγερος στὸ Ἅγιο Ὄρος, παρὰ προδότης τῆς Ὁρθοδοξίας· χίλιες φορὲς στρατιώτης τίμιος, παρὰ στρατηγὸς ποὺ δὲν πιστεύει· χίλιες φορὲς χωριάτης ποὺ ἔχει μέσα του τὸ Θεό, παρὰ «ἐπιστήμων» ἄθεος· χίλιες φορὲς ἕνας σκαφτιάς ἢ τσοπάνης ποὺ ἔχει μέσα του τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ, παρὰ τὰ πλούτη τοῦ κόσμου. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἁγία μας θρησκεία. Ἡ Ἐκκλησία μας δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας· στηρίζεται στὴν πίστι τῶν ταπεινῶν καὶ καταφρονεμένων.

Ἦρθε λοιπὸν καὶ ἡ **ώρα τῆς δοκιμασίας** τοῦ

ἀγίου Γεωργίου. Ἦταν ἡ ἐποχὴ τοῦ τελευταίου διωγμοῦ τῶν πρώτων αἰώνων. Στὸ θρόνο τῆς Ῥώμης ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ ἀγριώτερα θηρία, ὁ Διοκλητιανός (284-304 μ.Χ.). Αὐτὸς αἰσθανόταν μῖσος ἄγριο γιὰ τοὺς Χριστιανούς. Γι' αὐτὸ ἔβγαλε διαταγὴ· Ὅσοι εἶνε Χριστιανοί, χάνουν τὰ ἀξιώματά τους· καὶ ἂν ἐπιμένουν στὸ πιστεύω τους, νὰ θανατώνωνται.

Ὅταν ἔφτασε ἡ διαταγὴ, ἦρθε πλέον ἡ ὦρα καὶ γιὰ τὸν Γεώργιο. Ἐνώπιον ὄλων **ὠμολόγησε** καὶ εἶπε· Εἶμαι Χριστιανός, καὶ παραπάνω ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα ἔχω τὸ Χριστό!

Ὁ Διοκλητιανὸς διατάζει καὶ τὸν συλλαμβάνουν. Τοῦ ξηλώνουν τὰ γαλόνια, τοῦ παίρνουν τὴν πανοπλία, τὸν ρίχνουν δεμένο στὴ φυλακὴ. **Ἀπὸ τὸ ὕψος στὸ βάθος.** Ἐκεῖνος ὅμως εἶχε χαρὰ καὶ ἀγαλλίασι.

Νὰ διηγηθῶ τώρα **τὰ μαρτύριά** του; Εἶνε πολλά. Ὅσοι θέλετε, διαβάστε τὸ συναξάριο νὰ τὰ δῆτε. Μὲ συντομία σὰς λέω. Τοῦ τρύπησαν τὴν κοιλιά μὲ σιδερένιο δόρυ. Μετὰ τὸν ἔδεσαν σ' ἓνα σιδερένιο τροχό, ποὺ γύρω-γύρω στὸ στεφάνι εἶχε αἰχμηρὰ νύχια, ἄφησαν τὸν τροχὸ νὰ κυλίσει σὲ μέρος κατηφορικό, καὶ τὸ κορμὶ τοῦ ἀγίου κατακόπηκε· ξεσχίζονταν οἱ σάρκες καὶ μάτωσε τὸ ἔδαφος. Μετὰ τοῦ φόρεσαν παπούτσια σιδερένια μὲ καρφιά, καὶ τὸν ὑποχρέωσαν νὰ βαδίσει. Μετὰ τὸν ἔρριξαν σ' ἓνα λάκκο μὲ ἀσβέστη, γιὰ νὰ καῖ καὶ νὰ λειώση. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἀσβέστη νίκησε, καὶ τὰ σίδερα νίκησε, καὶ τὰ πάντα. Δὲν εἶνε παράξενο αὐτό. Τὸ εἶπε ὁ Χριστός· Μὴ φοβᾶστε· θὰ πατᾶτε πάνω σὲ σκορπιούς καὶ φίδια, κι οὔτε μιὰ τρίχα ἀπ' τὸ κεφάλι σας δὲν θὰ πέση, ἂν δὲν θέλῃ ὁ Θεός (βλ. Λουκ. 10,19-21,18. Ματθ. 10,29).

Μετὰ ἀπ' αὐτά, ἔξω ἀπὸ τὴν Καισάρεια ὑπῆρχε ἓνας εἰδωλολατρικὸς **ναὸς γεμᾶτος ἀγάλματα**. Παίρνουν λοιπὸν τὸν ἅγιον Γεώργιο καὶ τὸν πᾶνε ἐκεῖ, γιὰ νὰ θυσιάσει. Ἐκεῖνος ἀτένιζε μὲ πρόσωπο ἀγγελικό. Κοιτάζει τὰ εἰδωλα καὶ λέει μὲ φωνὴ μεγάλη· Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου σὰς ἐρωτῶ, ἀγάλματα καὶ εἰδωλα, τί εἶστε; Κ' ἐκεῖνα ἀπήντησαν· Δὲν εἴμαστε θεοί, εἴμαστε δαίμονες! Τότε ὁ ἅγιος ἔκανε τὴν προσευχὴ του, κι ἀμέσως σεισμὸς τράνταξε ὅλο τὸ ναό, ἔπεσαν κάτω τὰ ἀγάλματα κ' ἔγιναν κομμάτια καὶ σκόνη.

Καὶ μόνον αὐτό; Καὶ τὸ ἄλλο θαῦμα τοῦ ἀγίου Γεωργίου εἶνε ἀξιοθαύμαστο. Ἐξω ἀπ' τὴν Καισάρεια σὲ μιὰ ῥεματιὰ ὑπῆρχε μιὰ βρύση μὲ ὠραῖο νερό, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ πλησιάσει. Γιατὶ δίπλα ἦταν μιὰ σπηλιά, κ' ἐκεῖ μέσα εἶχε φωλιάσει ἓνας **δράκοντας** μεγάλος, ἓνας ὄφις πελώριος, ποὺ ἔβγαине κ' ἔ-

τρωγε ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Ὁ ἅγιος Γεώργιος πλησίασε μὲ τὸ κοντάρι τοῦ στήν πηγῆ. Τὸ θηρίο μούγκρισε, βγήκε μὲ ὄρμη κι ἄνοιξε πελώριο τὸ στόμα του νὰ τὸν καταπιῇ. Ἀλλὰ ὁ ἅγιος Γεώργιος –ἄς μὴν πιστεύουν οἱ ἄπιστοι, ἐμεῖς πιστεύουμε– τί κάνει· ρίχνει μὲ πίστι **ἓνα σταυρουδάκι ξύλινο στὸ ἀνοιχτὸ στόμα** τοῦ πελώριου φιδιοῦ. Ἐφτασε μέσ' στὰ σπλάγχνα του, τὸ θηρίο σπάραξε καὶ **ἔσκασε**. Γι' αὐτὸ βλέπετε σὲ εἰκόνες νὰ ζωγραφίζεται καβαλλάρης ὁ ἅγιος Γεώργιος καὶ μὲ τὸ κοντάρι του, ποὺ ἔχει τὴν κορυφὴ τὸ σταυρὸ τοῦ Κυρίου, νὰ φονεύῃ τὸν δράκοντα.

Ἀπίστευτα φαίνονται αὐτὰ σήμερα. Παραμύθια τὰ θεωροῦν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. Ἐμεῖς ὅμως γνωρίζουμε ὅτι, ὄχι μόνον αὐτὰ ποὺ ἔκανε ὁ ἅγιος Γεώργιος, ἀλλὰ χίλιες φορὲς ἀνώτερα γίνονται. Εἶνε γεμάτη ἡ ἱστορία ἀπὸ θαύματα, ποὺ ἔκαναν οἱ ἅγιοι τῆς πίστεώς μας μὲ τὴ δύναμι τοῦ Χριστοῦ. Ἐχουμε τὴν ἀλήθεια, μιὰ θρησκεία ζωντανή - ὀλοζώντανη, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀγαποῦμε καὶ ν' ἀνήκουσε ὀλόψυχα σ' αὐτήν.

Νὰ λοιπὸν, ἀγαπητοί μου, μὲ λίγα λόγια ὁ βίος τοῦ ἀγίου. Γι' αὐτὸ ὁ ἅγιος Γεώργιος εἶνε **ἓνας ἀπὸ τοὺς πλέον δημοφιλεῖς ἁγίους.**

***

Κάτι ἀκόμα θὰ σὰς πῶ καὶ τελειώνω. Εἶδαμε τὸν πελώριο δράκοντα, ποὺ ἦταν τὴν πηγῆ καὶ δὲν ἄφηνε κανένα νὰ δροσιιστῆ. Ἀλλ' ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δράκοντα αὐτόν, ποὺ τὸν σκότωσε μὲ τὸ κοντάρι καὶ τὸ σταυρὸ τοῦ ἁγίου Γεώργιος, στὶς ἡμέρες μας ἐπέπρωτο νὰ παρουσιασθῆ ἓνας ἄλλος δράκοντας, χειρότερος, πολὺ χειρότερος ἀπὸ τὸ δράκοντα ποὺ θανάτωσε ὁ ἅγιος Γεώργιος. Καὶ ὁ δράκοντας αὐτός, ὁ χειρότερος, ποὺ πνίγει ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀπειλεῖ μὲ μεγαλύτερη καταστροφὴ, εἶνε **ἡ ἀθεΐα, ὁ ἄθεος ὕλισμός.** Μ' αὐτὸν τὸν δράκοντα ἡ μικρὴ μας πατρίδα ἀγωνίστηκε ἥρωικά, γιὰ νὰ μὴν πέση στὸ στόμα του. Κι ὁ ἀγώνας αὐτὸς δὲν τελείωσε.

Γι' αὐτό, ἂν ἄλλοι πρόδωσαν τὴν πίστι καὶ τὰ ἰδανικά τοῦ γένους, ἐσεῖς τὰ φτωχαδάκια, τὰ ἥρωικά παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος, μείνετε πιστοὶ στὸ Θεό, κι **ἀγωνιστῆτε** μὲ λεβεντιά, στῆθος μὲ στῆθος, γιὰ ὅ,τι ἱερώτερο ἔχει ὁ τόπος καὶ ἡ παράδοσί μας.

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἀγίου Γεωργίου θὰ προχωρήσουμε, **θὰ νικήσουμε** τὰ ἐμπόδια.

Εὔχομαι, νὰ μείνετε πάντοτε ἐδραῖοι καὶ **ἀμετακίνητοι στὴν πίστι**, διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἀγίου Γεωργίου καὶ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος**